

MURSKA SOBOTA

NOVOLETNE VOŠČILNICE ZA KIRURGIJO

Pomurski zdravstveni center Murska Sobota, ki je investitor izgradnje kirurgije v Rakičanu, je tudi letos izdal 60.000 novoletnih voščilnic. Te so že v prodaji v vseh knjigarnah, trgovskih poslovalnicah in poštah. Cena voščilnic je 13,00 dinarjev. Prihodek od prodanih novoletnih voščilnic je namenjen za hitrejšo

izgradnjo kirurškega bloka soboške bolnišnice. Že v dosedanjih akcijah so množično sodelovali delovni ljudje in občani Pomurja, zato je pričakovati, da bodo tudi tokrat solidarnostno podprli prizadevanja za čimprejšnjo izgradnjo tega prepotrebne zdravstvenega objekta v Pomurju.

NASLOV

Leto XXXV.
St. 48Murska Sobota
15. december
1983

CENA 13 DIN

VESTNIK

CARINSKE
OLAJSAVE

stran 2

PRED NOVOLETNIMI SREČANJI V POMURJU

Pripravljeni na
prihod naših
delavcev iz tujine

Ker je iz Pomurja — po popisu iz leta 1981 — na začasnem delu v tujini še okrog 6 tisoč naših delavcev, je razumljiva velika skrb, ki jo pri nas namenjamo vrsti aktualnih vprašanj in problemov, s katerimi se naši ljudje srečujejo daleč od domovine. Dejstvo je, da se položaj naših delavcev na začasnem delu v tujini v zdajšnjih gospodarskih razmerah zaostre, ker število nezaposlenih narašča tudi v drugih državah. Zato so znani večji pritiski na naše delavce, kar terja, da se tudi v Pomurju čim bolj vsebinsko vključimo v reševanje te težke problematike, ko je treba dejansko proučiti možnosti za čimprejšnjo vrnitev delavcev z začasnega dela v tujini. Predvsem gre za vprašanje zaposlovanja v pomurskem združenem delu, kakor tudi za združevanje dela in sredstev zdomcev pri odpiranju novih obratov v domovini. Zato bo potrebno hitreje urejati zadeve na področju razvoja gospodarstva, davčne politike in predpisov, ki zdaj zdaj problematiko lahko v večji meri vključijo v načrte našega družbenega in gospodarskega razvoja. Še več pa bo treba storiti na področju vzgojnoizobraževalnega dela, da bi se otroci naših delavcev na začasnem delu v tujini lahko hitreje vključevali v učno-vzgojni proces pri nas.

Želijo spodbuditi konkretno delo v vseh okoljih. V razpravi je bilo rečeno, da si bo frontna organizacija v Pomurju še posebej prizadevala tudi za kadrovske krepitve dela klubov naših delavcev v tujini, poglobitev kulturnih stikov, zagotavljanje dopolnilnega pouka, kakor tudi za razširjanje informativnega tiska. Čeprav je bilo ravno glede obveščanja naših delavcev o dogajanjih v domovini narejenega največ.

Ker se približujejo novoletni prazniki, so se na koordinacijskem odboru dogovorili tudi o organizaciji srečanj z našimi delavci na začasnem delu v tujini. Ti bi naj bili v času od 26. do 28. decembra, pri čemer bodo v vsaki od štirih pomurskih občin pripravili najmanj en razgovor z zdomci. Na njih bodo navzoči predstavniki raznih strokovnih služb in institucij, kar bo nedvomno prispevalo k realnemu informiranju o stanju pri nas in o možnostih zaposlitve. Pripravljena bo tudi carinska služba, ki pričakuje povečan promet na pomurskih mejnih prehodih že 16. in 17. decembra, največji naval pa bo v času od 22. do 24. decembra. Zato skupno z delavci milice, ki bodo okrepiли službe, naprošajo občane Pomurja, da se v omenjenih dneh raje izognejo potovanju čez mejne prehode, ker bodo povzročali še dodatno gnečo. Stalna dežurstva bodo organizirale tudi ostale službe, kot so zdravstvena, reševalna, cestna, delovni čas pa bodo prilagodile tudi gostinska, servisna, menjalniška in druge dejavnosti. Vse to pa zagotavlja, da bomo v Pomurju ob bližnjem večjem prihodu naših delavcev z začasnega dela v tujini resnično dobro pripravljene v skupno zadovoljstvo. Milan Jerše

TRADICIONALNI RAZGOVORI

Tako kot minula leta bo tudi tokrat socialistična zveza z vsemi odgovornimi (predstavniki banke, carine, organizacij združenega dela in ostalih družbenopolitičnih organizacij) pripravila novoletne razgovore z delavci, ki so na začasnem delu v tujini. Prvi od teh bo v lendavski občini

in sicer 26. decembra ob 9. uri v delovni organizaciji Gorenje-Varstroj. 28. decembra bo ob 9. uri — razgovor v Ljutomeru (hotel Jeruzalem) in M. Šoboti (velika dvorana občinske skupščine) ob 12. uri. V Gornji Radgoni pa bodo razgovor organizirali 28. decembra ob 10. uri v prostorih

Delavske univerze. Kot veleva tradicija pa se bodo v programu pogovorov z našimi delavci, ki so na začasnem delu na tujem, vključevale tudi šole, krajevne skupnosti in nekatere organizacije združenega dela, o čemer bodo naši rojaki še posebej obveščeni. (bž)

LJUTOMER

PRVIČ PODELILI PRIZNANJA

V ljutomerski občini so pretekli petek proslavili dan delavcev v vzgoji in izobraževanju. Osrednjo prireditev so pripravili v hotelu Jeruzalem v Ljutomeru, na kateri je imel slavnostni govor predsednik skupščine izobraževalne skupnosti Slovenije Tone Ferenc. Med drugim je podčrtal dokaj številne uspehe, ki so jih dosegli v občini Ljutomer na področju vzgoje in izobraževanja (nove šole), otroški vrtci, zadovoljiva kadrovska zasedba), nadaljnja prizadevanja na tem področju pa bo treba prilagoditi programu gospodarske stabilizacije, ki omejuje (limitira) porabo sredstev tudi v vzgojnoizobraževalnih organizacijah, ne glede na dosežene rezultate oziroma potrebe, in zategadelj omejuje tudi samoupravno odločanje pedagoških delavcev.

To se dogaja tudi zato, ker se ni dovolj uveljavljeno dohodkovno povezovanje šolstva z drugimi deli dru-

ženega dela. Program stabilizacije pa sicer ne bi smel pomeniti restrikcij (omejevanj), ampak dogovor za uresničevanje nalog, ki naj bi dolgoročno zagotovile znova boljše možnosti za vzgojno-izobraževalno delo. Zdajšnje razmere pa se posebej boleče odražajo zlasti pri nagrajevanju prosvet-

nih delavcev, saj so glede na ekonomske možnosti posameznih občin razlike v osebnih dohodkih tudi do 30 odstotkov, zaostajanje za gospodarstvom pa znaša blizu 20 odstotkov. Tega v bodoče ne bi smeli dopustiti, saj bi nadaljnje zaostajanje imelo v šolstvu dolgoročne negativne posledice.

Prihodnje leto bomo sicer v Sloveniji združili okrog 37 milijonov vzajemnih sredstev, s pomočjo katerih bodo dogradili tudi osnovno šolo v Križevcih pri Ljutomeru.

Na proslavi so letos prvič podelili priznanja dolgoletnim in zaslužnim pedagoškim delavcem v ljutomerski občini, ki so jih prejeli Vera Herga z otroškega vrtca v Železnih dverih — za uspehe na področju predšolske vzgoje — Angelca Zamuda z OŠ Križevci pri Ljutomeru — za rezultate pri pouku na predmetni stopnji osnovnega šolstva — in Avgust Loparnik z glasbene šole — za uspehe na področju glasbenega šolstva v občini Ljutomer. Plaketo OIS pa so podelili OŠ Jože Hedžet na Safarskem.

Priložnostni kulturni program je izvedla dramska skupina KUD Ivan Kaučič Ljutomer, ki je uprizorila monodramo Interyju.

Ob dnevu delavcev vzgojnoizobraževalnih organizacij v občini Ljutomer so letos prvič podelili tudi priznanja občinske izobraževalne skupnosti.

(Foto: J. G.)

JOŽE GRAJ

DELO, ZAPOSLOVANJE,
SOCIALNA VARNOST

stran 8

VRNILI
SO SE

stran 4

RAZVITO DROBNO GOSPODARSTVO

Po obsegu drobnega gospodarstva zaostajamo za drugimi državami — Davčna politika ni trdna, dolgoročna — Nizek družbenopriznani osebni dohodek — Omiliti administrativne omejitve — Negotovost zaradi obsega poslovnih prostorov — OZD premalo storijo za razvoj osebnega dela — Zakaj razlike med napovedanim in ugotovljenim dohodkom — Olajšave za deficitarne dejavnosti — Do kredita, če imaš denar.

OVIRA JE TUDI DOGMA ...

Težnje sodobnega tehnološkega in gospodarskega razvoja v tujini ne gredo le v zgodovinsko znane koncentracije proizvodnje v velikih proizvodnih enotah, temveč tudi v smer disperzije, to je razvoja številnih majhnih proizvodnih organizacij in spremnih enot (servisov itd.), ki zagotavljajo čedalje več novih vrst izdelkov in storitev in omogočajo večje zaposlovanje. Tako je na primer v Nemčiji vsak tretji delavec v proizvodni industriji zaposlen v podjetju, ki nima več kot 200 zaposlenih. Na Japonskem je v drobnem gospodarstvu zaposlenih več kot polovica vseh delavcev. Pri nas je žal drugače. Preveč smo favorizirali velike industrijske komplekse. V celotnem številu industrijskih in obrtnih enot v Jugoslaviji je le 1,5 odstotka srednjih in velikih organizacij z več kot 250 zaposlenimi, in vendar je v njih zaposlenih okoli 72 odstotkov delavcev in zagotavljajo tudi 76 odstotkov novo ustvarjene vrednosti. Spričo nerazvitosti številnih storitvenih dejavnosti in neustrezne ponudbe blaga ni mogoče zadovoljiti številnih potreb prebivalstva. **Brez optimalno razvitega drobnega gospodarstva v družbenem in zasebnem sektorju ni mogoče povečati možnosti za zaposlovanje,** bolje izkoristiti dinarskih in deviznih sredstev občanov, še zlasti

delavcev, ki se vračajo z časnega dela v tujini... Praksa kaže, da razvoj drobnega gospodarstva na področju zasebnega dela resno zaostaja. To je samo ena izmed ugotovitev »Kraigherjeve komisije« o položaju in razvoju drobnega gospodarstva.

Razvoj osebnega dela s sredstvi v lasti občanov je bil v obdobju 1950—1980 precej počasnejši od razvoja družbenega sektorja, drobnega gospodarstva. Leta 1981 je bilo v Jugoslaviji 135.760 zasebnih obrtnih delavnic, 16.485 gostinskih lokalov, 46.106 prevoznih in 854 trgovin. Leta 1969 pa je bilo 145.141 obrtnih obratovalnic ali 9.381 več kot leta 1981. Obrt, gledano v celoti, žal stagnira. Vsaj tako je ugotovitev za celotno državo. Položaj je ugodnejši samo v gostinstvu, prometu in gradbeništvu. Leta 1981 so bile v naši državi 104 pogodbeno organizacije združenega dela, v tistem letu smo imeli v Jugoslaviji 256 obrtnih zadrug.

Tudi razvoj domače obrti na nekaterih območjih stagnira. Domača obrt zajema izdelavo in dodelavo predmetov, pri katerih prevladuje ročno delo, ki ga delovni ljudje opravijo pretežno doma kot osnovni ali postranski poklic.

In kje so (bili?) vzroki za stagnacijo drobnega gospodarstva v zasebnem sektorju? Z razvojem industrije so številni obrati drobnega gospodarstva prerasli v industrijske obrate, saj imamo tudi več primerov, ko je iz obrtniških obratov nastala sodobna industrijska proizvodnja. Razlog za opuščanje osebnega dela s sredstvi občanov so bile tudi široke možnosti za sklenitev delovnega razmerja v združenem delu. Žal pa je bila ena izmed največjih ovir tudi

dogma, da samostojno delo s sredstvi občanov poraja kapitalistične odnose, ki ogrožajo socializem. Rezultat dogmatskih stališč do osebnega dela so tudi velike administrativne omejitve ter ovire za razvoj tega sektorja. Imamo vrsto predpisov, skozi katere se mora obrtnik prebiti, če želi dobiti dovoljenje za obrt. Med takimi formalističnimi ovirami poudarjamo predvsem to, da nekdo ne more odpri obrtne ali druge delavnice oziroma ustanoviti pogodbeno organizacije združenega dela, če nima formalne šolske izobrazbe. No, resnici na ljubo pa je tudi treba zapisati, da je stanje po republikah različno. V Sloveniji smo bolj prožni, saj za opravljanje nekaterih obrtnih dejavnosti zadostuje preizkus znanja oziroma ustrezen dokument, ki ga naši delavci prinesejo iz tujine. So pa seveda tudi primeri, ko vračajoči se delavec iz tujine ni ustanovil obrtne delavnice zaradi težav pri zagotavljanju različnih dovoljenj in odobrenj.

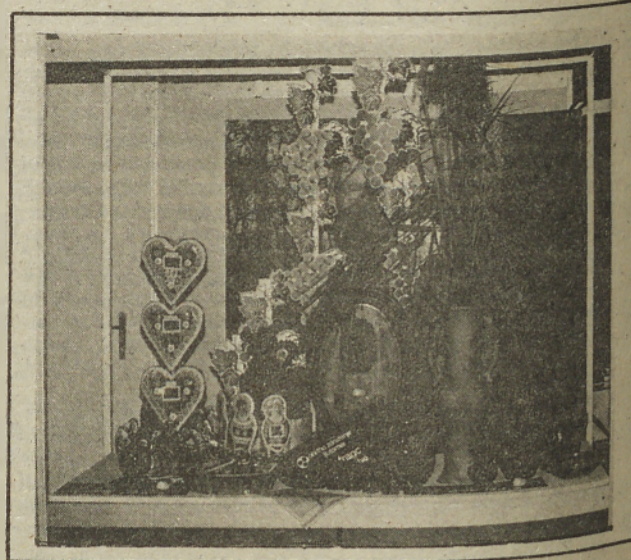
Poseben problem je tudi davčna politika, ki ni trdna in dolgoročna. Ker se nenehno spreminja, so vlaganja v nove obrtne delavnice silno negotova. Ni sprejemljivo tudi določanje davka obrtnikom na podlagi primerjave ustvarjenega dohodka z osebnimi dohodki delavcev ustreznega profila v združenem delu. K temu naj dodamo za lansko leto predpisan tako imenovani družbeno priznani bruto osebni dohodek za nekatere obrtne dejavnosti: gostinstvo 201.930 dinarjev, avto-prevoznišvo 292.630, taksi služba 238.445, gradbeno zidarstvo 216.970, elektroinštalaterstvo 252.261, inštalacije cevovodov in toplovodov 228.061 dinarjev. Od teh »kosmatih« dohod-

kov je treba odbiti okrog 30 odstotkov prispevkov za interesne skupnosti, torej tudi za zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, tako da družba prizna na primer gostincu mesečni čisti osebni dohodek v znesku pod 13 tisoč dinarjev. Toliko mora ustvariti. Zaželeno je seveda več. Od presežka pa je treba plačati davek od 18 do 56 odstotkov... Progresivna obdavčitev dohodka v obrti bi morala biti taka, da ne bo zavirala razvoja proizvodnje, vlaganja sredstev, zaposlovanja novih delavcev... Torej ne tako kot je zdaj, ko davčna politika posameznih občin pogosto temelji na potrebah občinskega proračuna.

Najpomembnejši vzrok za neugodna gibanja na področju osebnega dela drobnega gospodarstva je gospodarska in socialna negotovost ter nestabilnost proizvodnje v tem sektorju. K temu prispeva tudi slaba združenost osebnega dela s sredstvi v lasti občanov — medsebojno in z združenim delom.

RAZVOJNE USMERITVE

Proizvodnja blaga in zagotavljanje različnih gospodarskih storitev so poglavitne smeri drobnega gospodarstva, ki naj bi se najneposredneje vključilo v pridelovanje gospodarske stabilizacije za hitrejšo rast proizvodnje, zaposlenosti in delovne storilnosti. V ta namen je treba razvijati kooperacijsko proizvodnjo oziroma proizvodnjo v posebno organiziranih obratih in organizacijah ter zadovoljiti potrebe prebivalstva po različnem blagu. Predvsem takega, ki ga naša industrija ne uvaža, čemer bomo zmanjšali odtekanje sredstev občanov za nakup blaga v tujini. Zanimivo in žalos-

no hkrati je, da je blago za splošno porabo, ki ga često uvažamo, predvsem proizvod drobnega gospodarstva v drugih državah. Res pa je tudi, da manjše družbene in zasebne obratovalnice že izdelujejo tudi take reči in nam posej ni treba več toliko na tuje.

V prihodnje bo treba tudi obogatiti našo turistično ponudbo. V Jugoslaviji znaša devizni priliv od posameznega turista 30 dolarjev, v Avstriji 71, Španiji pa celo 90 dolarjev.

Omogočiti in izboljšati je tudi treba različne storitve. Ustvarili bomo takšne družbenoekonomske odnose, ki so nujni za hitrejši razvoj drobnega gospodarstva. Omiliti naj bi tudi administrativne omejitve pri osebnem delu, poenostavili možnost za odpiranje trgovin, spodbudili zaposlovanje. Tudi davčna politika mora biti ustrežnejša in dolgoročna. Obrtnikom mora priznati minulo delo. Obrtniki se seveda tudi ne izogibajo prispevkom interesnim skupnostim, vendar bi pri tem morali upoštevati obseg in črpanje posameznih storitev zasebnih obrtnikov.

Poslovni prostori sodijo med najbolj šibke možnosti za uveljavljanje drobnega gospodarstva. Za obrtnike sicer ni omejitev, kar zadeva ustrezen poslovni prostor, dokler sami delajo v njem. Toda težave nastajajo, kadar prenehajo sami delati v tem prostoru, saj po veljavnih predpisih ne morejo obdržati v zasebni lasti poslovnega prostora, večjega od 70 kvadratnih metrov, pa tudi v najem ga ne smejo dajati. Da bi spodbudili večja vlaganja v poslovne prostore, je treba spremeniti določbe in stališča, da je lahko v zasebni lasti dejansko samo 70 kvadratnih metrov takega prostora.

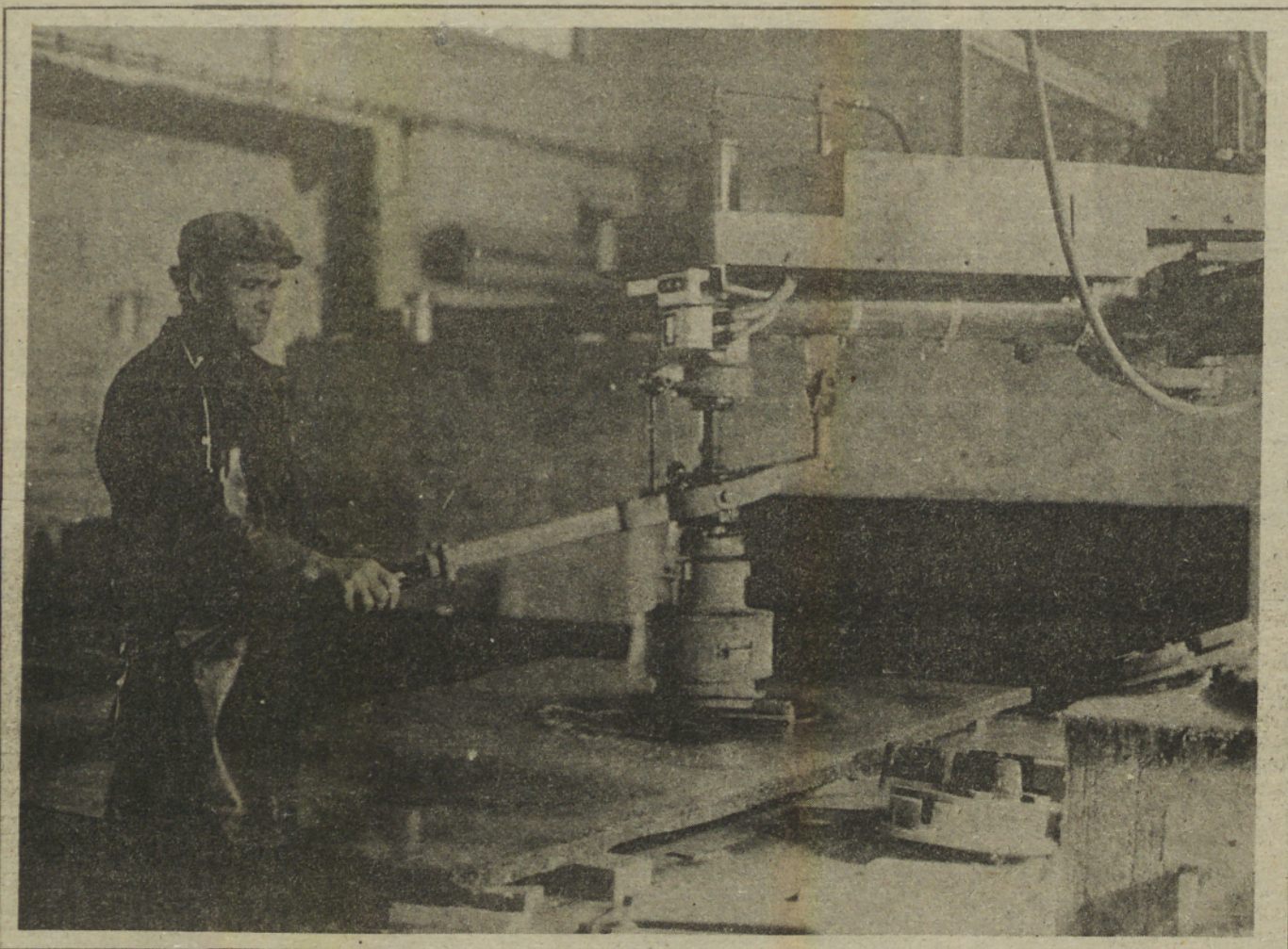
Posojilna politika prav tako ni ugodna, saj banke do obrtnikov niso tako »raddarne« kot do združenega dela. Komisija družbenih svetov tudi predlaga, naj bi z ukrepi gospodarske politike še posebej spodbujali naše delavce v tujini, da bi vlagali svoj denar v proizvodnjo. Tako naj bi z zakonom predvideli olajšave oziroma možnost oprostitve carine in drugih dajatev, kadar bi opremo in stroje uvažali zaradi združevanja dela in sredstev z organizacijami združenega dela oziroma zaradi ustanovitve pogodbeno organizacije združenega dela ali obrtne delavnice. Med glavnimi pobudniki razvoja drobnega gospodarstva imajo posebno vlogo veliki proizvajalci, ki zdaj le malo ali pa nič (pomurske

ozd!) ne store pri njegovem razvoju.

Ne nazadnje obstajajo še številni drugi nosilci gospodarske zbornice, občinske, krajevne skupnosti, zadruge, interesne skupnosti, skladi za razvoj manj razvite banke in drugi dejavniki, ki tudi obrtna združenja, sicer pa je samostojno delo s sredstvi v lasti občanov kot funkcionalni, komplekturni in integralni del samoupravnega združenega dela ustavno zajamčeno, seveda kadar ni v nasprotju z nabelom o pridobivanju dohodka po delu in drugimi temelji socialistične družbene ureditve.

DAVČNE OLAJŠAVE

Lani sprejet zakon o davkih občanov bo prav gotovo veliko pripomogel k pravilnejšemu vrednotenju zasebnega dela. Nosilec obrtnega dovoljenja je namreč povsem izenačen z delavcem (denarno nadomestilo) za dopust, malico itd.) pa tudi vrste stroškov, ki jih priznavajo, so posebej naštevali tudi toso so bili upravičeni objekti zaradi ugotovitve njihove dejanske vrednosti, zato bo posledaj tudi amortizacija pravilneje obračunana. Z prejšnjim davčnim zakonikom se bodo pridružitve nekatere nove Davčne olajšave veljajo zlasti za tako imenovane deficitarne dejavnosti. V občini Murska Sobota za 30 odstotkov nižji davek plačujejo od teh dejavnosti: kolarstvo, sadarstvo, čevljarstvo, popravilno gospodinjstvo, optična mehanika, mizarstvo, karparsvo, krojarsvo, tiviljarstvo, popravilo kmetijske mehanizacije, sadlarstvo in kolarstvo. Za vrvarje pa velja 20-odstotno znižanje. V občini Lendava velja 20-odstotna davčna olajšava za obrtnike, ki izdelujejo ali popravljajo kovinske predmete (razen uravstava, kovarstva ter popravil in vzdrževanja izdelkov precizne mehanike), izdelava in popravilo elektrotehničnih izdelkov (razen elektromehanike za gospodinjstvo), aparate ter avtoelektrike za gospodinjstvo in popravila lesenih predmetov, lesenih predmetov, kozmetične in druge podobne storitve. Za 30 odstotkov pa davek znižujejo obrtnikom, ki se ukvarjajo z izdelavo in popravilom predmetov iz umetne in gume.

VO ZMANJŠUJE NEZAPOSLLENOST

izdelavo in popravilo tekstilnih predmetov in druge osebne storitve. Olajšava ne velja za plastičarje. Obrtniki zaključnih del v gradbeništvu lahko uveljavljajo 40-odstotno znižanje davka, prav v tolikšnem znesku pa se izdelovalci opeke, cementinarji, zidarji in fasadniki, steklarji, popravilci preciznih strojev, elektromehaniki gospodinjskih strojev in aparatov, avtoelektrikarji, kovači. Olajšave ni za kamnoseke.

V ljutomerski občini prav tako želijo z olajšavami pospešiti razvoj nekaterih de-

**DAVEK
NI
VISOK**

Vsako leto najkasneje do 31. januarja morajo obrtniki, ki so obdavčeni po dejanskem dohodku, vložiti na upravi za družbene prihodke v svoji občini davčno napoved, v kateri prikažejo višino vseh prihodkov, stroške poslovanja in dohodek. Z družbenim dogo-

so ugotovili dejanski promet. Pri mnogih obrtnikih so prihodek povečali, ker preprosto ni bilo moč verjeti poslovnim knjigam. Kar zadeva razliko med napovedanim in ugotovljenim dohodkom, pa je čutili vpliv povečanega prihodka, izločitev nekaterih stroškov, ki niso bili potrebni za ustvaritev dohodka in podobno. Tako je uprava za družbene prihodke skupščine občine Murska Sobota za lansko leto obrtnikom, ki so obdavčeni po dejanskem dohodku, obračunala skupaj 21.693.000,00 dinarjev, kar v poprečju pride na posamezno obratovalnico nekaj več kot

v nekaterih dejavnostih izstopa, vendar jo je v soboški občini malo. Na upravi za družbene prihodke tudi priznavajo, da je pri nekaterih, ki delajo predvsem za zasebne naročnike, težko zajeti ves prihodek in tako ugotoviti dohodek, ker vselej ni izstavljen račun. Tudi gostinci v vseh krajih nimajo dobrega prometa, zlasti v goriških vaseh ne, pa tudi čuti se že, da ljudje nimajo denarja na pretek, da bi ga v nedogled zapravljali v lokalih. Zlasti se je zmanjšala prodaja piva in jedil.

Obrtniki, obdavčeni po dejanskem in v pavšalnem znesku, so za lansko leto plačali skupaj 23.007.000,00 dinarjev davka, kar predstavlja 13,8 odstotka sredstev občinskega proračuna. Davek od kmetijske dejavnosti pa je od 14.000 zavezancev znašal 12.000.000,00 dinarjev. Seveda pa tudi kmetje plačujejo vrsto prispevkov.

362.000,00 dinarjev. Veliko več pa je Jugobanka s krediti pomagala zasebnim kmetijem pri nakupu strojev.

Kakšni so kriteriji za kredit za drobno gospodarstvo? Ljubljanska banka — Pomurska banka daje kredite za pospeševanje obrtne dejavnosti in storitev ter za opravljanje svobodnega poklica. Torej je kredit moč dobiti za nakup poslovnega prostora, graditev, dograditev, rekonstrukcijo ali adaptacijo poslovnega prostora, nakup opreme, strojev, orodja ter za nakup opreme za turistične sobe. Občan dobi posojilo, če varčuje najmanj 2 leti dinarska sredstva in jih po končani varčevalni dobi veže. Izjemoma dobi občan posojilo že po enem letu varčevanja, če ga rabi za prednostne namene. Višina posojila za deficitarne dejavnosti in za nakup opreme, s katero bo proizvajal za izvoz, je 300 odstotkov od privarčevanega zneska. Če pa varčuje več let, se mu ta odstotek vsako leto poveča za 50 odstotkov.

Do kredita za deficitarne dejavnosti pa je moč priti tudi z enkratnim dinarskim pologom, ko dobi obrtnik kredit, ki je za 250 odstotkov višji, kot je bil polog.

Občan pa seveda lahko dobi kredit tudi, če varčuje devizna sredstva in njihovo dinarsko protivrednost veže v banki. V tem primeru dobi 300 ali več odstotkov posojila glede na dinarsko protivrednost prodanih deviz.

Doba vračanja posojila je odvisna od namena in znaša do 10 let za nakup ali graditev oziroma dograditev poslovnih prostorov. Prav tolikšen je čas za vračanje posojila, ki ga obrtnik dobi za deficitarne dejavnosti.

Vezani znesek banka obrestuje z 1-odstotnimi obrestmi, posojila pa daje po 16-odstotni letni obrestni meri. Če se občan odpove obres-

tim na dinarska vezana sredstva, znašajo obresti za kredit 15 odstotkov. Obresti za posojila za prednostne namene pa znašajo le 12 odstotkov. Najvišji znesek posojila je 1.000.000,00 dinarjev za prednostne dejavnosti pa kar 2.500.000,00 dinarjev.

V LB — Pomurski banki pa odobravajo obrtnikom, ki imajo pri tej bančni ustanovi žiro račun, tudi kredite za obratna sredstva, in sicer za nakup materiala za poslovanje, osebne dohodke delavcev in izjemoma za plačilo vseh vrst pogonskih stroškov, če presegajo 40 odstotkov materialnih stroškov. Največ odobrijo 800.000,00 dinarjev kredita. Obresti znašajo za deficitarne obrtne dejavnosti 16 odstotkov, za prednostne dejavnosti 18 odstotkov in za ostale dejavnosti 25 odstotkov.

Podobne kriterije za pridobitev posojila za investicijske naložbe oziroma za obratna sredstva imajo tudi pri Jugobanki.

Torej, kdor hoče priti do kredita za naložbe v drobno gospodarstvo, mora imeti najprej denar. Če hoče dobiti večji kredit, mora imeti več denarja. Taka kreditna politika do drobnega gospodarstva, katerega pomen nenehno poudarjamo, pa seveda ni pravilna, še zlasti pa ne do občanov, ki šele tuhtajo, da bi se ukvarjali s katero izmed obrtnih dejavnosti. Ti — razen zdomecev seveda — ponavadi nimajo denarja, zato pa tudi do kreditnih sredstev ne morejo priti. To je vrzel, ki bi jo nekako morali odpraviti, sicer na področju drobnega gospodarstva ne bomo imeli hitrejšega koraka.

ŠTEFAN SOBOČAN

javnosti. Za 40 odstotkov odmerjeni davek znižajo zavezancem, ki opravljajo naslednje dejavnosti: popravilo gospodinjskih strojev in naprav, popravilo kmetijske mehanizacije, krojaštvo, čevljarstvo, lončarstvo, steklarstvo, optika; za 30 odstotkov odmerjeni davek znižujejo urarjem, orodjarjem, fino mehanikom, popravilcem aparatov, sodarjem; za 20 odstotkov nižji davek pa plačujejo dejavnosti: splošno kovaštvo, keramičarstvo, maršarstvo, avtopralnica. Tudi v radgonski občini z davčnimi olajšavami spodbujajo razvoj deficitarnih dejavnosti. Olajšava znaša od 10 do 40 odstotkov.

V vseh štirih pomurskih občinah je moč uveljavljati določen odstotek olajšave tudi zaradi naložb v razširjeno reprodukcijo, zaposlitev novih delavcev, izvozno naravnane proizvodnje, če gostinec ustvari 40 odstotkov prometa s prodajo jedil.

Spodbudno je tudi to, da se občinske skupščine znižale odstotek davka iz gospodarskih dejavnosti.

Če za presežek nad družbeno priznanim bruto osebnim dohodkom. Doslej je na primer znašal davek od presežka 60.000 dinarjev 35 odstotkov, pri prihodnjem obsevu pa bodo odbili le 18 odstotkov. Res je sicer, da se ob višjih presežkih odstotek davka povečuje, vendar so nove lestvice veliko ugodnejše od dosedanjih. To bo obrtnike verjetno spodbudilo, da si bodo še bolj povečali za večji promet.

Taka »politika« pa bo verjetno tudi spodbudila večji interes za osebno delo tistih, ki za zdaj še razmišljajo, če bi postali obrtniki.

vorom, ki ga podpišejo republiški izvršni svet, skupščina občin in drugi — tudi zveza obrtnih združenj — pa je za posamezne obrtne dejavnosti določen tako imenovani družbeno priznani bruto osebni dohodek, od katerega je treba plačati prispevke. Zal je pač tako, da uprave za družbene prihodke ne verjamejo vselej davčnim napovedim. Za primer navajamo občino Murska Sobota, kjer je po dejanskem dohodku obdavčenih 570 obrtnikov, in sicer 308 od storitvenih in proizvodnih dejavnostih, 139 avtoprevoznikov oziroma taksistov in 123 gostincev. Skupaj so ti za lansko leto napovedali prihodek (skupen promet) v znesku 621.801.370,00 dinarjev, uprava za družbene prihodke pa je ugotovila, da je prihodek znašal 645.914.010,00 dinarjev. Razlika med napovedanim in ugotovljenim prihodkom torej znaša 24.112.640,00 dinarjev. Sicer pa je tudi pri dohodku prišlo do popravka. Obrtniki so napovedali dohodek v višini 153.215.128,00 dinarjev, uprava za družbene prihodke pa je dognala, da ga je bilo 182.835.430,00 dinarjev. Razlika znaša 29.620.302,00 dinarja.

Zakaj razlike med napovedanim prihodkom oziroma dohodkom in tistim, kar je ugotovila uprava za družbene prihodke?

K temu so največ »doprinešle« gostinci, katerim so prihodek povečali za 18.500.000,00 dinarjev. Ugotovljeno je namreč, da jih je 80 kupovalo pijače v diskontni trgovini Zvezde. Torej so jim povečali prihodek, ponovno obračunali prometni davek. So pa seveda tudi obrtniki, resda jih je bilo lani samo 6, ki davčnim napovedi sploh niso vložili. V postopku

38.000 dinarjev. Davek torej ni visok, ampak prispevki za razne interesne skupnosti. To pa je že druga zgodba! Obrtniki pa plačujejo tudi pavšalni (poprečno odmerjeni) davek. Takih obrtnikov je v občini Murska Sobota 215. Pavšalni davek je od 5.000 do 13,00 dinarjev. K temu je potrebno prišteti še prispevke, ki so odvisni od tega, ali pavšalist opravlja obrt kot edini poklic ali pa kot dopolnilno dejavnost, na primer na kmetih.

Zapisi smo že trditev, da obrtnik mora ustvariti družbeno priznani bruto osebni dohodek. Podatki za občino Murska Sobota pa kažejo, da družbeno priznani oziroma določen bruto osebni dohodek ustvarja le 152 od 570 obrtnikov, kar je le 27 odstotkov od obrtnikov, ki so obdavčeni po dejanskem dohodku. Družbeno priznanega osebnega dohodka v lanskem letu torej ni doseglo 418 obrtnikov ali 73 odstotkov obratovalnic. Takega dohodka ni dosegel noben taksist, ki jih je sicer 17. Tudi avtoprevozniki so se slabo odrezali, kajti tak dohodek jih je doseglo le 19 odstotkov.

Obrtniki proizvodnih in storitvenih dejavnosti v največji meri dosegajo družbeno priznani osebni dohodek, in sicer 31 odstotkov obratovalnic. Tudi vsi gostinci v lanskem letu niso dosegli družbeno priznanega (zaželenega) bruto osebnega dohodka, ampak le 29 odstotkov.

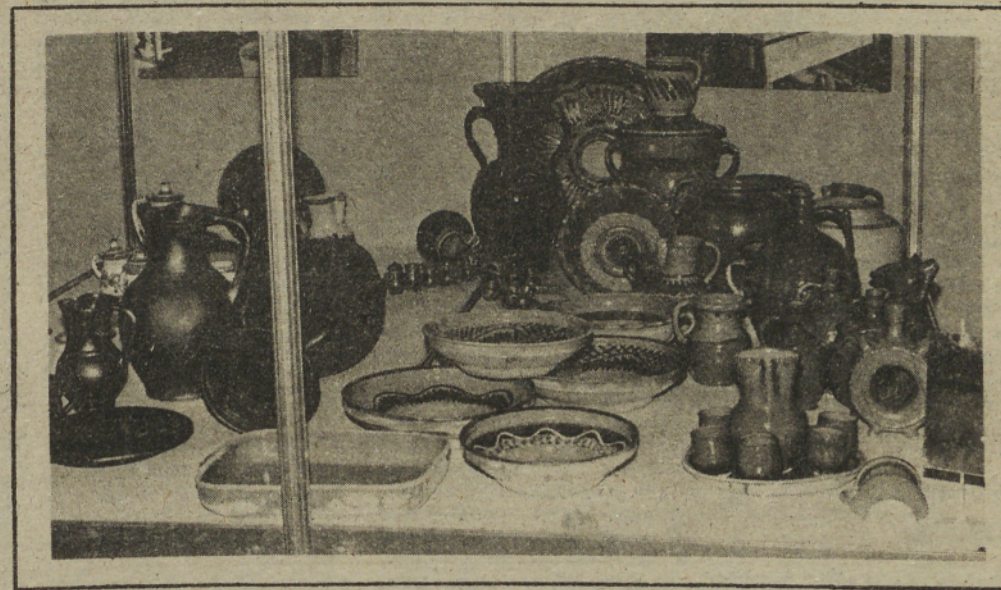
Kje so vzroki? Taksistov je v murskosoboški občini preveč, zato seveda nimajo ustrezne prihodke in dohodka. V storitvenih dejavnostih prevladujejo zidarji, instalaterji, tesarji... Močno je že čutili pomanjkanje gradbenih del, kar seveda razmere poslabšuje. Industrijska kooperacija

**DO
KREDITA
Z
DENARJEM**

Pomurski zasebni obrtniki so letos najeli v poslovnih enotah Ljubljanske banke — Pomurske banke 56 kreditov za investicijske naložbe, in sicer 28 obrtnikov iz soboške občine, 5 radgonske, 13 iz lendavske in 10 iz ljutomerske občine. Skupaj so najeli 22.700.000,00 dinarjev. Poleg tega so pri tej banki najeli še 14 kreditov za obratna sredstva, potrebna za tekoče poslovanje. Skupni znesek teh kreditov je 6.300.000,00 dinarjev. Skupaj so se torej pomurski obrtniki pri tej bančni ustanovi zadolžili za 29.000.000,00 dinarjev. Je pa saldo kreditov, ki so jih obrtniki najeli pri Pomurski banki letos in v prejšnjih letih, visok, saj znaša 136.035.000,00 dinarjev.

Druga bančna ustanova v Pomurju, kjer imajo obrtniki žiro račune, je ekspozitura Jugobanke v Murski Soboti.

Ta posluje samo na območju soboške občine, zato imajo svoje račune le obrtniki iz te družbenopolitične skupnosti. Letos so kredit odobrili 7 obrtnikom, tistim, pač ki so zanj zaprosili. Znesek odobrenih kreditov je

TUDI TETICE
— Kdo ti je povedal tiste neumnosti, ki si jih sinoči v družbi stresal na moj račun?
— Tetice so mi povedale.
— Hvala. Mislim sem, da so samo strici taki...

SPORT IN REKREACIJA

AEROBIKA

Aerobika je zaenkrat še modna, ki je v zadnjem času priložila izbiri športne rekreacije. To so krepilne in raztezne gimnastične vaje, ki lahko trajajo od 20 do 40 minut. Potekajo ob posebno izbrani glasbi, ki ustvarja videz oziroma občutek lahkotnosti in prijetnosti. Prostor mora biti raven, primerno velik in čist. Če vadiš, če vadimo na svežem zraku. Vadbe se je najbolje naučiti na tečaju, potem pa jo izvajamo vsak dan ali vsaj trikrat tedensko sami doma. Vaja se izvaja z ogrevanjem in razgibavanjem, temu sledijo vaje velike

Vaja za trebušne mišice. Med ležanjem na hrbtu pritegnite izmenično kolena k prsim (zdaj levo, zdaj desno). Ponovite desetkrat. To pa seveda ni edina vaja. Pojdite na tečaj!

kako je z darili

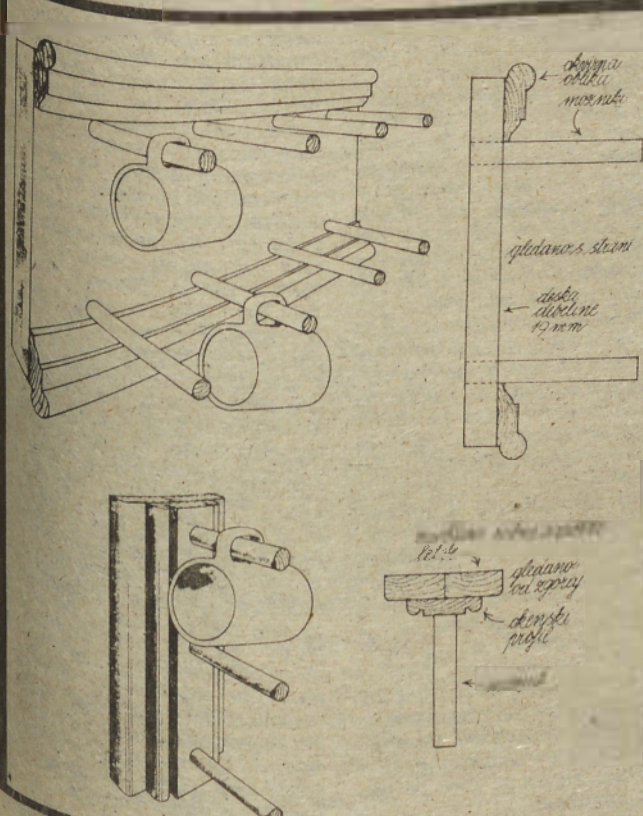
DARUJMO POZORNOST

Za se bliža praznik nekoga iz kroga naših prijateljev in znancev, se nam znova sprašujemo, kako bi ga obdarili, češ, saj ima vsega na pretek. Vendar menimo, da gre za **POZORNOST**, da je to namen darila, ki ga poklanjamo prijatelju. Pregovor pravi: *Velika darila, velika obveznosti.* Zato bodimo pri izbiranju daril previdni, da ne spravimo gostitelja v zadrego. Seveda imajo darila v domačem krogu povsem drugačije uporabnosti, kot darila, namenjena prijateljem in znancem. Če se za mala, prikupna darila, ki so uporabna in estetska, izogibajmo se kičastih predmetov, ki jih je vse preveč doma pa so le navlaka, na kateri se nabira prah. Z okusom okrašeno v topli svetilki ali zahvali, ki smo jo namenjeni izraziti. Pozoren gostitelj pa čuti poredniti namen in omhrnitve ter razgledanost in domiselnost pri izbiri darila oziroma cvetja, zato ne varčujemo z

okrasnim ovojnim papirjem. V zimskem času pa dodajmo majhen šopek tulipanov, narcis ali vijolic, da bo vse delovalo veliko topleje in priskrbejše. Cvetje nas spremlja vse življenje, od rojstva do smrti, zato ga še z večjim veseljem darujemo ob rojstnem dnevu, obletnici in podobnih dogodkih. Cvet vrtnice

NERODNO VPRAŠANJE
„Soseba, kako ti to uspeva? Tvoj plašč je od zime do zime svetlejši in lepši!“
DVOJNA BOJAZEN
— Sinček, zdaj pa lepo pojd k očetu in se mu opraviči, ker si mu razbil avto.
— A ni že to dovolj, da je avto stolčen?

iz sveta medicine
Visok krvni pritisk

Čprav posamezniki večkrat trdijo, da je krvni pritisk moč znižati, če se podate v planine in tam preživite nekaj časa, pa temu le ni tako. Leta in leta so strokovnjaki ugotavljali, da imajo ljudje, ki žive na območjih visoke nadmorske višine, nižji krvni pritisk od tistih, ki žive na nižinskih območjih. Menili so, da je temu tako zelo, ker da telo avtomatski nadomešča primanjkljaj kisika v planinskih območjih s širjenjem krvnih žil.

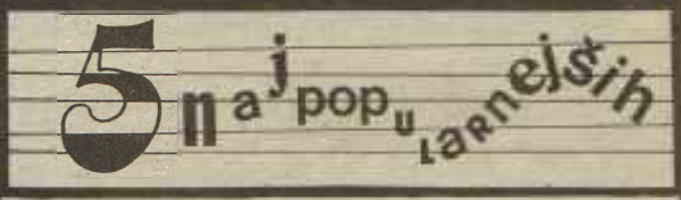
Torej, spoštovani bralci, če želite znižati številke vašega visokega krvnega pritiska, vam ni treba v planine, samo jejte manj, več se gibajte in delajte.

Biologi teksaške univerze in kardiologi Mayo klinike iz Rochestera so razdelili prebivalce v tri skupine: skupino, ki živi ob obali (nadmorska višina do 300 metrov), skupino, ki živi v planinah (3.000 do 3.500 metrov) in skupino, ki prebiva na območjih, ki so od 4.000 do 4.500 metrov nadmorske višine. Ko so izključili vse variabilne faktorje, je ostala edina čvrsta vez med telesno težo in krvnim pritiskom. Dasiiravno je nadmorska višina imela določeno vlogo, prav tako starost, je bila vseeno telesna teža odločilna.

IZNAJDLJIVOST
— Oh, končno! Dobil sem vas. Vi ste tisti, ki je pred tremi dnevi...
— ... Ne. Zmotili ste se. Samo podoben sem mu...
SREDNJE
— Tale kolaček je ravno pravljen.
— Kako to mislite?
— Če bi bil boljši, mi ga ne bi dali, če bi bil slabši, pa ga ne bi mogel pojesti...

Zakaj imajo torej ljudje, ki žive na višinah, nižji krvni pritisk. Verjetno zato, pravijo raziskovalci, ker je življenje takih ljudi težko, torej veliko več delajo kot v nižinskih predelih, zato se pri njih ne pojavlja debelost. Jedo zdravo

RADIO MURSKA SOBOTA

vsak teden od 16.30 do 17.00 na Radiu Murska Sobota.
Lestvica tega tedna:
1. **Maniac** — Michael Sembello
2. **Karma Chameleon** — Culture Club
3. **Say, say, say** — Michael Jackson in Paul McCartney
4. **Sunshine Reggae** — Laid Back
5. **Dolce Vita** — Ryan Paris
Nagrado — vstopnico za Disco D v hotelu Diana — prejmeta:
1. Majda Sever, Puconci 20 c, 69201 Puconci
2. Dragica Horvat, Puconci 17, 69201 Puconci
Naša nova predloga:
1. Red, red wine — UB 40
2. Love reaction — Divine
Vaše glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov Radio Murska Sobota, Titova 29/1 69000 Murska Sobota, s pripisom: Za pet najpopularnejših.

zanimalo vas

KOPALNA KAD Z VODNO MASAŽO

V tovarni kopalniške opreme v Metliki so razvili zahteven proizvodni program — kopalno kad z vodno masažo. Električna črpalka namreč črpa vodo skozi iztočne šobe iz kadi in jo, pomešano s kisikom, pod pritiskom vrača v kad skozi odtočne odprtine. Smer in moč masažnega curka uravnava uporabnik sam. Kopenje v takšni kadi pospešuje metabolizem, odpravlja odvečno maščobo ter pospešuje krvni obtok. Masaža ugodno vpliva na splošno človekovo počutje in ohranja telesno kondicijo. Oblika kadi pa omogoča udobno in varno kopenje.

naši otroci

DA BO OTROK PREJ ZASPAL...

Potreba po spanju je različna. Razen starosti vplivajo na to še številne prirojene in pridobljene lastnosti posameznika. Novorojenček spi 10 ur in več. Šestmesečni dojenček spi od 16 do 18 ur, eno leto star otrok od 14 do 16 ur, dveletni otrok od 12 do 14 ur. Prvošolček naj bi spal nekako 12 ur dnevno. Tudi mladostnik še vedno rabi do 10 ur spanja dnevno. Z leti se čas spanja skrajša na 5 ali 6 ur, spremeni pa se tudi njegov ritem. Starejši ljudje vse pogosteje dremajo po dnevi, ponoči jih muči nespečnost, ne morej zaspali, čisto se zbujaajo.

Otroci naj se naučijo, da v posteljo „smejo“ in „morajo“. In kako otroka pripraviti k spanju? Otroka naj bo popoldne čim bolj aktiven in veliko na svežem zraku. Pred večerjo ga skopajte, kar ga bo verjetno utrudilo. Otroka vprašajte, zakaj noče ali ne more zaspiti. Pred spanjem mu namenite vsaj četrtilno ure svojega časa, ne da bi pri tem izgubil potrpljenje. V razgovoru z otrokom še enkrat obnovite dogodke dneva: kaj je bilo danes najlepše, kaj je bilo najtežje? Skupaj sestavite urnik za naslednji dan. Pripovedujte, kako ponoči spijo živali in kje vse si ptiči poiščejo svoja zavetišča. Če je nujno, pustite vrata otroške spalnice priprta ali pustite goreti zastro lučko. Otroka med protestom prenesite v posteljo, kar opravite z dobro voljo in nasmehom. Zaobrnite igro in zamenjajte vloge: pustite, da vas otrok spravi v posteljo. Izjemoma dovolite otroku brez umivanja v posteljo. Skupaj ršite: narišite sanje, ki si jih otrok želi to noč.

v pižamo napravite igrico. Otroka spomnimo na to, da že vsi drugi otroci in njegov najljubši prijatelj že spijo in je čas, da zaspajo še on. Po prepričevanju skupno veselite, da ste spor potavnali. Iz otrokove spalnice se vračate vedno „vzratno“. Pri tem proti postelji pošiljate poljubke. **VSAKA POMOČ, KI JO NUDIMO OTROKU, KO JE ČAS ZA SPANJE, JE LAHKO VAŽNEJŠE KOT VSE, KAR SMO NAPRAVILI ZA OTROKA ČEZ DAN**, trdi otroški terapevt.

Sestavljen	vrsta	del	moško	višnjevi	tiroleški	mesto	govornik
Marko	uganke	elektro-	ime	liker	reka	v jugo-	
Napast		motorja				zahodni	
						Spanji	
ministrski predsednik							
baladarni podobne pesmi							
zmes cementa in azbesta							
siten, nadtežen človek					angleška teniška igralka		
cvetlica s suhičastimi listi					Durie	površinska mera tekočina v žilah	
kalij		ku-klux-klan				sol ocetne kisline	besedila na predmetu
arabski žrebec		Formoza					
kot las tanka cevka, kapilara			Perzija				
stopnja raven			del voza				
nobolovec Andrić					glasbenik Soss		
glavno mesto Venezuela					Anton Marti		
prebivalci Anama							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: postaja, Odoaker, lantana, Ole, Nin, nit, šč, IS, poem, skruja, Taine, s, stisk, kateder, amorala.

vljudno vabi na SILVESTROVANJE in NOVOLETNO PRIREDITEV

v enote: PENZION „ZVEZDA“ BELTINCI
z glasbo
MOTEL „ČARDA“ MARTJANCI
z glasbo in vokalno solistko
RESTAVRACIJA „ZVEZDA“ MURSKA SOBOTA
z domačo glasbo.

Informacije in rezervacije sprejemajo vodje enot.
Sodelavci TOZD „Zvezda“ in enot se za obisk priporočajo in sicer s ponudbo kvalitetnih jedil in pijač!

Čenjenim gostom želijo SREČNO NOVO LETO!

VAŠ ZAMRZOVALNIK ??

če pušča ali na zunanjih stenah ledeni

uspešno odpravo tovrstnih okvar, vam zagotavlja

* * * * *

izolacija servis

slavko furman

na postajo

62250 ptuj 15

(062)771-637

obiskali vas bomo na vašem domu

iplas kemična
industrija
Koper o. sol. o.

POLIESTERSKI REZERVOARJI

TOZD POLIMER IZOLA

66310 IZOLA - Telefon: h.e. 63-721, prodaja 26-797 - Telex: 341-32 - Telegram: IPLAS KOPER

Cisterne — rezervoarji izdelani iz armiranega poliestra.
Namenjeni so za skladiščenje in transport tekočin v prehrabeni ali kemični industriji.

Njihova praktična uporaba je v kletarstvu, v gospodinjstvih za prevoz vode, uporabljajo jih kot rezervoarje na gradbenih objektih, za prevoz in skladiščenje kurilnega olja itd.

Armirani poliester je sestavljen material, ki ima nespremenjene mehanske lastnosti v širokem temperaturnem območju od -40 stopinj C do +70 stopinj C (največ do 100 stopinj C z dodatno okrepitevijo).

Naravna barva poliestra oziroma njegova prosojnost omogoča kontrolo gladine tekočine brez merila. Notranja izredno gladka površina onemogoča oprijemanje kristalov na notranjost cisterne in olajšuje čiščenje.

Velikost cisterne je od 1.000 do 80.000 litrov. Oblike so lahko horizontalne, vertikalne z ravnimi ali krivim dnom. V primerjavi z ostalimi materiali (les, pločevina) so zelo ekonomične.

Priporočamo sel

KOOPERACIJSKO SODELOVANJE S HP „MEDEX“-OM

DO hp Medex, skladno s svojo dolgoročno usmeritvijo, vabi čebelarje in zdornce z ustreznimi izkušnjami, da pristopijo v organizirano družbeno tržno proizvodnjo čebeljih pridelkov. Oblika dolgoročnega proizvodnega sodelovanja so:

- čebelar — delavec na domu,
- kooperant — kmet zavarovanec,
- pogodbeni čebelar.

Hp Medex predvsem priporoča prvi dve obliki sodelovanja, to je delavec na domu in kooperant. Obe navedeni obliki uživata zdravstveno, invalidsko ter pokojninsko zavarovanje s tem, da delavec na domu za razliko od kooperanta dobiva mesečno akontacijo osebnega dohodka.

UGODNOSTI POGODBENIH ČEBELARJEV

- preskrba s sladkorjem za prehrano čebel,
- preskrba s čebelarskim repro-materialom in gospodarskimi maticami,
- kreditiranje za razvoj čebelarstva.
- zdravstveno varstvo čebeljih družin,
- pravica do udeležbe na ostanek dohodka,
- izobraževanje čebelarjev.

HP „MEDEX“
DE-KOOPERACIJA

Vse podrobnejše informacije lahko zainteresenti dobijo na naslovu: hp „Medex“, DE-Kooperacija, Miklošičeva 30, Ljubljana ali po telefonu št. (061) 311-545, interni telefon 44.

OBLIKE KOOPERACIJSKEGA SODELOVANJA

V skladu z dolgoročnim usmerjanjem hp Medex, za širjenje organiziranega sodelovanja s čebelarji, vabimo vse zainteresirane čebelarje, da pristopijo v katerokoli od navedenih oblik sodelovanja z našo DO:

1. ČEBELAR — DELAVEC NA DOMU (DD)

ima status delavca na domu in mu iz tega naslova pripadajo vse pravice in obveznosti delavca v združenem delu. Možnosti tovrstnega sodelovanja imajo čebelarji z najmanj 60 gospodarskimi panji, ki poleg medu proizvajajo matični mleček, med v satju, čebelji vosk oz. čebelje proizvode iz letnega plana hp Medex.

Za razliko od kooperanta — KZ prejema DD akontacije na OD, ki pa ne smejo biti manjše od 60 % in ne večje od 150 % republiškega povprečnega OD v gospodarstvu preteklega leta. Vse obveznosti do hp Medex čebelarji

— DD pokrivajo s predajo čebeljih pridelkov, katerih protivrednost mora biti enaka vsaj 12 bruto mesečnim OD, za dobo od začetka do konca čebelarjeve sezone, to je od 1. 6. do 31. 5. naslednjega leta. Obveza delavca na domu (DD) je, da vsako poslovno leto sorišuje plan proizvodnje, ki je usklajen z letnim planom DO.

2. KOOPERANT (KZ)

je oblika sodelovanja s hp Medex v katero se lahko organizirajo čebelarji z najmanj 60 gospodarskimi panji. Hp Medex omogoča tem čebelarjem, da se invalidsko, pokojninsko in zdravstveno zavarujejo preko območne skupnosti za tovrstno zavarovanje.

Pogoj za tako sodelovanje je podpis pogodbe o združevanju dela in samoupravnega sporazuma o dolgoročnem sodelovanju, s katerim se čebelar obveže sodelovati z dobo 5 let. Letna predaja čebeljih pridelkov je odvisna od razreda zavarovanja,

kateroga si lahko poljubno izbere čebelar sam, obvezno pa mora protivrednost zaključnih čebeljih pridelkov pokrивati višino letne zavarovalne osnove.

Obveze kooperanta KZ v proizvodnji čebeljih pridelkov so enake kot pri delavcu na domu (DD) razen, da temu ni obvezna proizvodnja matičnega mlečka.

Na zavarovalno osnovo kategorikoli zavarovalnega razreda se obračunavajo ca 36 % prispevki za zdravstveno, invalidsko, pokojninsko zavarovanje in prispevek za otroško varstvo.

3. POGODBENI ČEBELAR

je širša oblika združevanja čebelarjev z hp Medex, Ljubljana, na osnovi pogodbe o proizvodnem sodelovanju. Temu čebelarjenju ni osnovna dejavnost in je običajno v delovnem razmerju z drugo organizacijo združenega dela. S podpisom pogodbe o proizvodnem sodelovanju se

določijo samoupravni in dohodkovni odnosi, obveznosti in pravice obeh pogodbenih strank, kot na primer: pravica čebelarja do udeležbe na ostanek dohodka v razmerju z njegovim prispevkom oz. izpolnitvijo pogodbenih obveznosti k skupnem dohodku DO.

Pogoj za podpis pogodbe o proizvodnem sodelovanju izpolnjujejo čebelarji, lastniki najmanj 20 gospodarskih panjev in jim je obvezna letna predaja najmanj 300 kg medu in 4 kg čebeljega voska.

V primeru lastništva več od 20 panjev pa je obveza predaje 10 kg medu na 1 pogodbeno vezan panj (40 panjev — 400 kg medu in 0,20 kg čebeljega voska — 40 panjev je 8 kg voska).

Pogodba je veljavna 5 let. V tem obdobju pa lahko čebelar uveljavi morebitne spremembe števila panjev oz. zvišanje ali znižanje pogodbeno zaključenih količin čebeljih pridelkov, s podpisom aneksa k pogodbi o proizvodnem sodelovanju.

api prostatin®

APIPROSTATIN lajša težave pri hipertrofiji prostate

APIPROSTATIN priporočamo moškim pri težavah pri uriniranju, ki jih povzroča povečana prostata in neaktívna vnetja prostate

hp medex
živilska industrija
Ljubljana, Jugoslavija

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage

Erike Kovač

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje.

Prisrčna hvala govornikom za poslovilne besede, Prekmurskemu oktetu za odpete pesmi ter godbi na pihala.

Vsem iskrena hvala.

M. Sobota, 6. decembra 1983

Žalujoci: mož JOŽE, hčerka ALEŠA, sin DUŠAN

ZAHVALA

Po težki in neozdravljivi bolezni nas je v 20. letu starosti zapustil dragi sin, brat in vnuk

Zvonko Černi

iz D. Bistrice

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali cvetje.

Prisrčna zahvala sorodnikom in sosedom za vso pomoč v najtežjih trenutkih, pevcem, duhovščini in mladini.

Žalujoci: mama, oče, brat z ženo in stara mama

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je po kratki in težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in pradedek

Štefan Lucu

iz Adrijancec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom Smodiševim in Žižkovim, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, sorodnikom, prijateljem in znancem za darovane vence in izrečena sožalja.

Posebna zahvala dr. Kiršnerju ter zdravniškemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnišnice v M. Soboti.

Lepa hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame in stare mame

Marije Grabar-Irme

roj. Sarjaš
iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter kolektivom Čertusa, zobne ambulante in SOZD ABC Pomurka AOP, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebna zahvala zdravstvenemu osebju internega oddelka za intenzivno nego bolnišnice v Rakičanu za požrtvovalnost v času njenega zdravljenja, g. župniku za obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS in predstavniku Zdravstvenega doma za poslovilne besede.

V globoki žalosti: mož Feri, hčerka Majda z Andrejčkom, hčerka Jelka z družino in ostalo sorodstvo

*Jaz komaj, dragi oče, sem začel živeti
A ti že meni mogel si umreti
Nič več nasvetov tvojih zame tu ne bo
Edino spomin na te blede mi bo
Za vedno si zatisnil mlado ti oko
Utihnili glas tvoj mi v domačo je zemljo*

ZAHVALA

Nenadoma, komaj v 31. letu starosti naju je za vedno zapustil dragi mož in ata

Janez Skafar

iz Lipovec

Vsem govornikom, pevcem, duhovniku ter vsem, ki ste nama izrekli sožalje, darovali vence in kakorkoli pomagali lajšati trenutke žalosti, izrekava besedo zahvale.

Posebna zahvala sodelavcem GP Graditelj Beltinci in tovarne Mura.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Lipovci, 2. decembra 1983

V globoki žalosti: žena Marija, sinek Janezek in vsi, ki smo ga imeli radi

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite*

ZAHVALA

Po daljši in hudi bolezni nas je v 71. letu za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Lazar

iz Stanjevec

Ob tej boleči in nenadomestljivi izgubi se lepo zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Zahvaljujemo se dr. Marjanu Kiršnerju in dr. Veri Štein za dolgoletno in težko zdravljenje na domu.

Prisrčna hvala g. duhovnici Jani Kerčmar za ganljive besede in pogrebni obred, g. Aleksandru Benciku, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za izrečene tople poslovilne besede ob odprtem grobu. Najlepa zahvala tudi predstavniku GD in vsem članom domačega gasilskega društva.

Posebna zahvala družini Ludvika in Marije Drvarič iz M. Sobote, ki sta nam v najtežjih trenutkih priskočila na pomoč.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, sin Karel, hčerki Marija in Gizela z vnukinjo Moniko

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 53. letu starosti zapustil naš dragi mož in oče

Franc Godina

iz Pečarovec

Toplo se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam pomagali in ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, grob zasuli s cvetjem, nam pa izrekli sožalje in sočustvovali z nami.

Posebna zahvala učencem in učiteljem OŠ Puconci. Zahvala tudi g. duhovniku za pogrebni obred, tov. Horvatu za poslovilne besede in pevcem za odpete žalostinke. Iskrena zahvala zdravnikom in ostalemu medicinskemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice za humano pomoč v času bolezni.

Pečarovci, 5. decembra 1983

Žalujoci: žena Helena, sin Štefan in hčerka Olga

*KAKO BI POZABILI,
KAR SRČNO SMO LJUBILI*

V SPOMIN

10. decembra je minilo eno leto, polno žalosti, odkar nas je zapustila draga mama, tašča in maca

Netka-Ana Horvat

iz Beltinec

5. oktobra je minilo 14 let, odkar je za vedno odšel od nas dragi oče, tast in dedek

Ludvik Horvat

V naših srcih še živita. Bolečina še ni minila. Prisrčna hvala vsem, ki se ju še spominjate.

VSI, KI VAJU POGREŠAMO

*Kje si naša draga mami,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica in prababica

Antonija Špilak

roj. Gornjec
iz Beltinec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje in jo pospremili na njeni prerani zadnji poti ter ji poklonili vence in šopke cvetja.

Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za ganljivo odpete žalostinke, predstavniku KS, sodelavcem TOZD Beltinka, TOZD Servisa in Maloprodaja T. Velenje, TOZD Otroški oddelek in RLV T. Velenje.

Beltinci, Dokležovje, T. Velenje, Šoštanj, Ljubljana, Frankfurt am/Main, Venezia-Malcontenta, 30. 10. 1983

Žalujoci: mož Ludvik, hčerki Marija in Anica z družinama, sinovi Alojz, Ciril, Ludvik in Franc z družinami, sinovi Marjan, Tone in Andrej, vnuki, pravniki in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, deda in stric

Koloman Horvat

kovač
iz Brezovec

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, z nami sočustvovali, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Lepa hvala g. duhovniku, govorniku Evgenu Sapaču za poslovilne besede in pevcem za odpete žalostinke.

Posebna zahvala družinam Hašaj, Šebjanič in Kumin ter vsem dobrim sosedom za vso pomoč v najtežjih trenutkih.

Zalujoči: žena Gizela, hčerki Hermina in Irena z možem Cirilom, vnuka Ingrid in Tomaž ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je po kratki bolezni zapustil dragi mož in sorodnik

Martin Žižek

iz Hotize št. 201

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, pokojniku darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se dr. Perkiču in osebju pljučnega oddelka za zdravniško pomoč v času bolezni.

Prisrčna hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Hotiza, 14. novembra 1983

Zalujoči: žena Neža in vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, tasta in brata

Janeza Smodiša

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, njegov grob zasuli s cvetjem, nam pa izrekli sožalje in sočustvovali z nami.

Prisrčna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Puconci, 27. novembra 1983

Zalujoči: VSI NJEGOVI

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
tebe ljubi mož in očka ni,
da bi skupaj še bili.*

V SPOMIN

14. decembra so minila tri leta, polne žalosti, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož in očka

Vladimir Fujs

iz Černelavec

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo. Ostala sta praznina in boleč spomin na tebe, toda v naših srcih živiš in boš živel do konca naših dni.

Zalujoči: žena Marija, sin Miran in hčerka Nataša

*Ko je srca bolečina prevelika,
se tudi solza posuši, telo odreveni,
te duša nemo vpije, zakaj te več ni.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

Jožefe Rantaša

roj. Hoheger

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem za darovano cvetje, izrečeno sožalje in številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala kolektivu TMP za darovane vence. Zahvala tudi pevcem in č. g. duhovniku za pogrebni obred.

S tiho bolečino v srcu vsi njeni najdražji

V SPOMIN

Šopki cvetja in svečke na tvojem preranem grobu so nema pričča, da je 14. decembra minilo že eno leto bridke žalosti, odkar si odšel od nas dragi mož, oče in deda

Lovro Kozar

šofer
iz M. Sobote

Ob tvojem grobu zremo brez besed v cvetje in luči in le trpka bolečina kot solza pade iz oči. Bil si sonce, svetilka našega življenja in brez tebe je življenje trnlienje. Vse kar je bilo leno, je s teboj za vedno odšlo. S svojo dobrosrčnostjo in iskrenostjo ostaneš med nami nepozabljen in nena-domestljiv. V naših srcih živiš in boš živel do konca naših dni. Prisrčna hvala vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki prinašate cvetje in prižigate sveče na njegovem preranem grobu.

Neutolažljivi žena Marija in hčerka z družino

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je tiho in brez slovesa zapustila draga mama, babica in prababica

Marija Puhan

roj. Cipot
iz Bogojine

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Prisrčna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

ZALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

V 58. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš najdražji

Rudolf Zemljič

iz Boračeve

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sovaščanom, znancem in prijateljem, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter sočustvovali z nami.

Posebna zahvala govornikom, pevcem, kolektivu Gorenje Elrad, ZZB, gasilskemu društvu in duhovnikom.

Prisrčna zahvala zdravnikom in ostalemu medicinskemu osebju kirurškega oddelka za humano pomoč v času bolezni.

Boračeva, 1. decembra 1983

Zalujoči: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Tiho in mirno nas je v 83. letu starosti zapustila draga mama, babica in prababica

Barbara Litrop

iz Turnišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, dobrim sosedom, prijateljem in vsem, ki ste drago pokojnico spremljali na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Prisrčna hvala govornici za poslovilne besede. Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevkam za odpete žalostinke.

Turnišče, Renkovci, 29. novembra 1983

Zalujoči: hčerki Marija in Ana ter snaha Verona z družinami, vnuki in pravnuki ter ostalo sorodstvo

Delavci se pritožujejo

Število pritožb, ki jih vlagajo delavci na sodišče združenega dela v Murski Soboti, se nenehno povečuje. To je dokaz, da se je to samoupravno sodišče že močno uveljavilo.

Pb drugi strani pa število vlog (letos že čez 500) tudi kaže, da so samoupravne pravice delavcev vse pogostejše kršene. Vsaj takega mnenja so predlagalci postopka pred sodiščem. Za pretekla leta je bilo temu moč potrditi, zadnje čase pa ne več, kajti delavci s svojimi predlogi vselej ne uspejo. Torej je nemalo predlogov za uvedbo postopka neupravičenih.

Letos je največ vlog iz soboške občine (160), nato iz lendavske (160), ljutomerske (140) in radgonske (82). Zlasti zaskrbljuje število pritožb iz občine Lendava, kajti je skoraj enako številu iz soboške občine, čeprav je v lendavski občini trikrat manj zaposlenih.

Prav so torej imeli sodniki sodišča združenega dela, ki so se sešli prejšnji teden na delovnem zboru, da je treba čimveč nepsorazumov rešiti v organizacijah združenega dela, interesnih skupnostih... ne pa čakati na odločbo sodišča združenega dela. Prednosti je več. Ne nazadnje tudi v nepotrebnem obremenjevanju sodišča v Murski Soboti. Glede na zaposlenost na tem samoupravnem sodišču so delovne moči že tako maksimalno izkoriščene. Poleg tega pa je to sodišče tudi zelo učinkovito, saj je velika večina njegovih odločb tudi potrjena na drugi stopnji.

Da bi bilo delo sodišča združenega dela še bolj učinkovito in ažurno, bodo morali svoje poslanstvo bolj odgovorno opravljati tudi nepokliceni sodniki združenega dela. Nema lokrat se namreč zgodi, da kak odpove tik pred začetkom obravnave... Vprašanje je tudi ali smo dobro kadrovali. Menda med neprofesionalnimi sodniki prevladujejo vodilni in vodstveni delavci, razni funkcionarji...

Ko je govor o sodišču združenega dela, ne smemo prezreti tudi stalnih in priložnostnih arbitraž, samoupravnih sodišč pri družbenih organizacijah in društvih, poravnalnih svetov... Veliko teh pri nas še ni zaživelo, kar je hiba, ki bi jo kazalo čimprej odpraviti, saj če bi delovali, bi bilo manj vlog na sodišču združenega dela. Ne nazadnje bi morali okrepite tudi pravno pomoč v organizacijah združenega dela.

S. Sobočan

V Gorenje Elradu so prvi v Jugoslaviji izdelali sprejemni sistem satelitske TV

Kmalu satelitska televizija?

Na televizijskem zaslonu se je pojavil testni znak moskovske TV prvi program, kmalu zatem napovedovalka osrednjega sovjetskega televizijskega programa in že smo lahko neposredno spremljali program, in to prvi v Jugoslaviji po zaslugi strokovnjakov Gorenje Elrada, ki so prvi v državi izdelali sprejemni sistem satelitske televizije.

Tisto, o čemer so še ne tako dolgo nazaj naši strokovnjaki le razmišljali, v Združenih državah Amerike, Kanadi in na Japonskem so satelitsko televizijo razvili že pred dvema desetletjema, in smo imeli le za domeno najrazvitejših, smo naredili tudi doma. Iz nekaj čez 38 tisoč kilometrov oddaljenega sovjetskega satelita Horizont 2, ki je v orbiti jugozahodno od Liberije nad Atlantikom, je Elradov sprejemni sistem posredoval televizijski program.

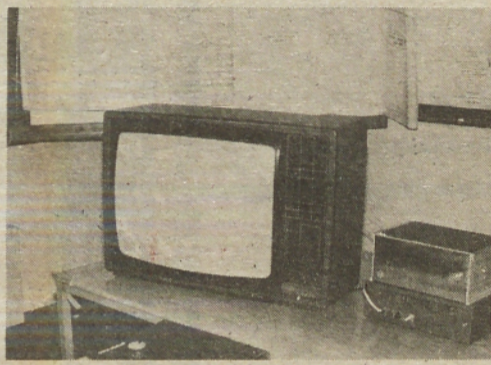
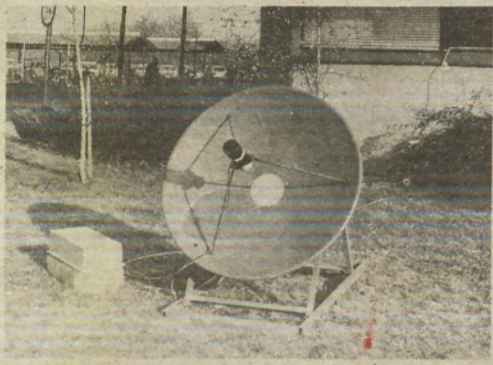
Tako smo se v Jugoslaviji tudi po tej plati vključili v svet visoko razvite telekomunikacije in elektronike. Sprejemni sistem za neposredno spremljanje satelitske TV je plod dolgoletnega dela strokovnjakov radgonske delovne organizacije. Največjega domačega proizvajalca antenskih naprav in njenega razvojnoraziskovalnega instituta v Ljubljani. Sistem pa je narejen tudi domačo tehnologijo, z domačo pametjo in skoraj izključno iz domačih materialov. Sprejemni sistem je nare-

jen iz dveh enot: zunanje in notranje. Zunanja, ki jo sestavlja parabola antena in elektronski del, sprejema satelitski signal in spreminja izjemno visoke frekvence v nižje ter jih po kablju prenaša v notranjo enoto. Ta pa signal prireja na televizijsko modulacijo

Čeprav lahko pri nas zaenkrat spremljamo le svojetski satelit, pa so domači kupci za sprejemni sistem že pokazali zanimanje. Gre seveda za lastnike skupinskih antenskih naprav, katerim bo ta proizvodnja najprej tudi namenjena. Zanje, med njimi tudi za Ljubljano Murgle in Maribor — jug. bodo že do druge polovice prihodnjega leta izdelali 10 sistemov za spremljanje televizijskega programa prek sovjetskega satelita. Ko bo proizvodnja že utečena in bo tudi cena manjša, predvidoma okoli 300 tisoč dinarjev, pa bo v Gorenje Elradu stekla tudi proizvodnja za individualne naročnike televizijskih sprejemnikov.

Satelitska TV je nedvomno korak v bodočnost. Že leta 1985 bodo svoj TV satelit izstrelili v orbito Zahodni Nemci, takoj za njimi pa še Francozi. In prav domači satelitski TV sprejemni sistem bo omogočil, da se bomo v prvi evropski etapi v sprejem tega vključili tudi pri nas.

V. Pavco

Parabola antena lovi signale iz televizijskega satelita (levo), notranja enota (desno) pa njihovo že zmanjšano frekvenco prireja televizijski modulaciji primerno.

NEUGNANI RAKIČANCI

Na nedeljskem referendumu o uvedbi krajevnega samoprispevka za naslednjih pet let v Rakičanu niso imeli nobenih problemov. Temeljito so se pripravili. Za to je skupaj s krajevno skupnostjo, organizacijami in društvi posebej poskrbela krajevna konferenca SZDL s predsednikom Ivanom Korolijem. Štirinajst milijonov bodo kmetje, delavci in zaposleni v tujini zbrali v petih letih. Morda celo več.

Največ denarja bodo rabili za napeljavo vodovoda, čaka jih

polaganje asfaltnih prevlek, radi bi imeli boljšo ulično razsvetljavo in urejeno avtobusno postajališče. To pa še ni vse. Sofinanciranje otroškega vrta ne bo ostalo ob strani, pojske ceste ne bodo zanemarjene, pa tudi pokopališče bodo posodobili.

833 glasovalnih lističev so imeli v nedeljo v vaškem gasilskem domu in samo 31 jih je ostalo brez oznake ZA ali PROTI. Izredno spodbudno: za uvedbo novega krajevnega samoprispevka je glasovalo 727 Rakičan-

cev, nekaj deset pa jih je glasovalo proti.

Rakičanu se torej v prihodnjih petih letih obeta tako hiter razvoj kot v minulem obdobju. Glasovanje jih obvezuje. Tega se dobro zavedajo, zagotovo pa ne bodo zatajili tudi takrat, ko se bo treba lotiti še kakšnega prostovoljnega dela.

J. S.

MURSKA SOBOTA

NOVA SAMOPOSTREŽBA —

POMEMBNA PRIDOBITEV

V navzočnosti predstavnikov družbenopolitičnega in gospodarskega življenja soboške občine ter številnih občanov so v novem blokovskem naselju na severni strani Lendavske ulice v Murski Soboti predali namenu sodobno samopostrežno trgovino z osnovnim prehrabnim blagom. Nova trgovina Dom je s 470 kvadratnimi metri bruto prodajne površine največja te vrste v soboški občini v njej pa so urejene tudi hladilne naprave in velik skladiščni prostor. Vetrargovina Potrošnik je vložila 26,5 milijona dinarjev, pred novo samopostrežbo pa je tudi ustrez-

zen parkirni prostor. Kot je v uvodnem nagovoru poudaril Karel Maček, poslovodja te samopostrežbe, je objekt velika pridobitev za izboljšanje oskrbe prebivalcev krajevne skupnosti Lendavskega mesta Murska Sobota in tudi njegove širše okolice. Sodobna montažna samopostrežba je bila zgrajena v dobrih štirih mesecih, pri čemer so še posebej sodelovali mariborski Marles, TOZD Gradbeništvu Pomurje SGP Konstruktor, Zavod za ekonomiko in urbanizem, občinski upravni organi, samoupravna stanovanjska skupnost in tovarna Mura, ki so prispevali svoj delež.

V imenu mestnih krajevnih skupnosti pa je pripravił tistik Ludvik Filo, ki je med drugim omenil, da je očitno tergotov rezultat skupnega dogovarjanja med KS in delovno organizacijo Potrošnik ob oblikovanju sodobnjeročnega programa. Zanimivo si obiskovalci lahko ogledali notranjost sodobne samopostrežbe, ki je postaj odprta vsak dan od 6.30 do 12. ure in popoldne od 15. do 18. ure ob sobotnih popoldnih od 6.30 do 12. ure. To je prvi trgovina z deljenim delavčinskim časom v soboški občini.

Milan Jeršič

NAJVEČJA SAMOPOSTREŽBA — V KS Lendavska so v petek odprli novo samopostrežbo, največjo te vrste v soboški občini. Foto: A. Adrjančan

RADENCI

Tekmovanje klubov OZN

Na dan človekovih pravic, ki ga določa posebna listina svebovne organizacije, so se v soboto v Radencih pomerili na občinskem tekmovalju klubov OZN. Žal se je v dijaškem domu Srednje šole za gostinstvo in turizem zbralo le malo tekmovalcev, ki so sestavljali tri ekipe. Drugih iz različnih vzrokov, tudi boleznih, ni bilo.

Kljub skromnemu številu tekmovalcev pa je srečanje, ki ga je pripravil center klubov OZN pri OK ZSMS Gornja Radgona, dokazalo, da se mladi zavedajo pomena svetovne organizacije v vse bolj zaostrenih in napetih mednarodnih razmerah in aktivne vloge naše države pri tem. Radenci pa bodo tudi gostitelji republiškega tekmovalja klubov OZN. To bo 24. decembra v kongresni dvorani hotela Radin. Nanj sta se uvrstili tudi ekipa OŠ Radenci, zmagovalca sobotnega tekmovalja in ekipa SSGT, ki se bo pomerila z vrstniki v okviru tekmovalja srednješolcev.

S. S.

VELIKE PLESNE PRIREDITVE V GOSTILNI „KLEMENT“, TURNIŠČE

V nedeljo, 25. decembra 1983 gostuje znana skupina „CUDEŽNA POLJA“.

SILVESTROVANJE • NOVO LETO

Rezervacije s silvestrovo večerjo 500 din, igra ansambl INSPIRACIJA

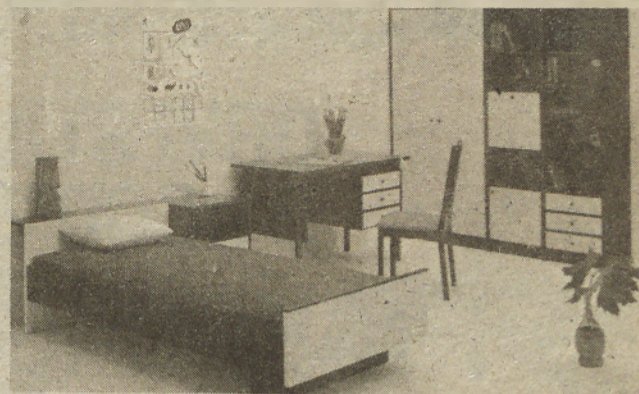
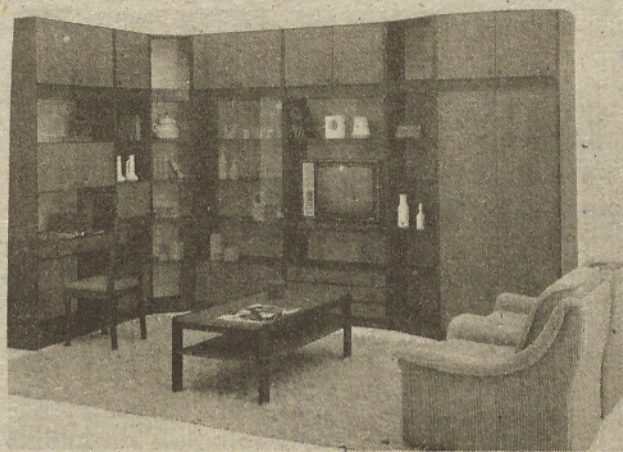
VABLJENI!

program maja

pohištvo Brest dobite v salonu pohištva
Brest Maribor, Kneza Koclja 6
in v ostalih trgovinah s pohištvom

sedezne garniture

program 3x3

helena

brest n. sol. o. cerknica
industrija pohištva jugoslavija
telefon (061) 791 200, teleks 31167

TEHNOSTROJ LJUTOMER n. sol. o.
69240 LJUTOMER, PREŠERNOVA C. 40

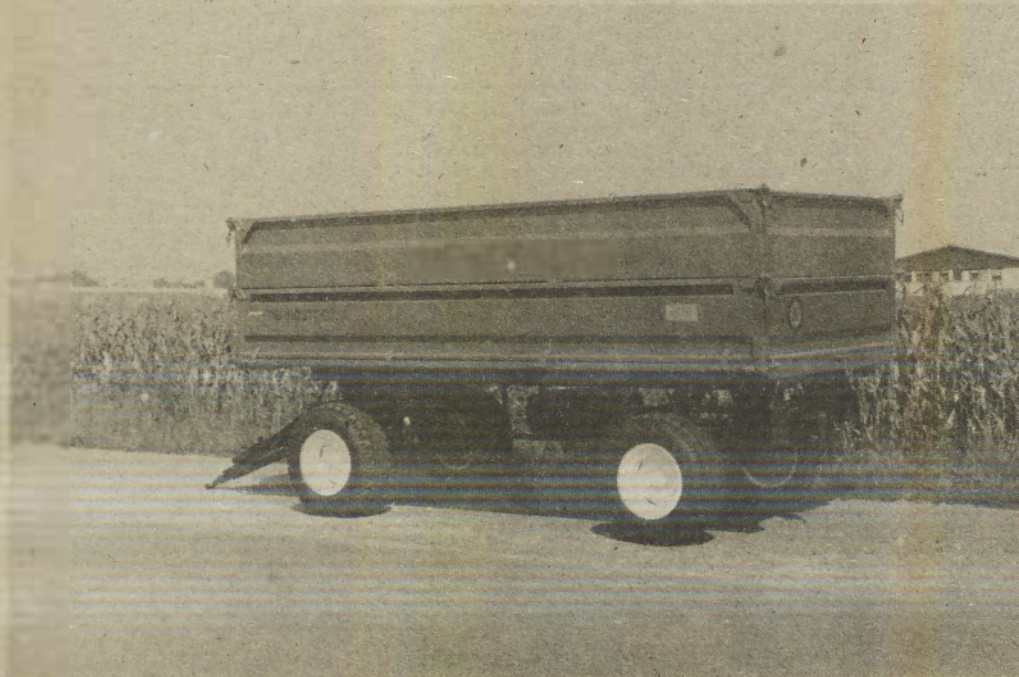
TOZD PROIZVODNJA VOZIL IN KMETIJSKE MEHANIZACIJE LJUTOMER b. o.
TEL.: (069) 81-035, 81-615, 81-625, 81-635, 81-645, TELEX: 35263 YU TSL, Ž.P. LJUTOMER

OBVESTILO ZDOMCEM IN KMETOVALCEM O UGODNEM NAKUPU: TRAKTORSKE PRIKOLICE 25% CENEJŠE

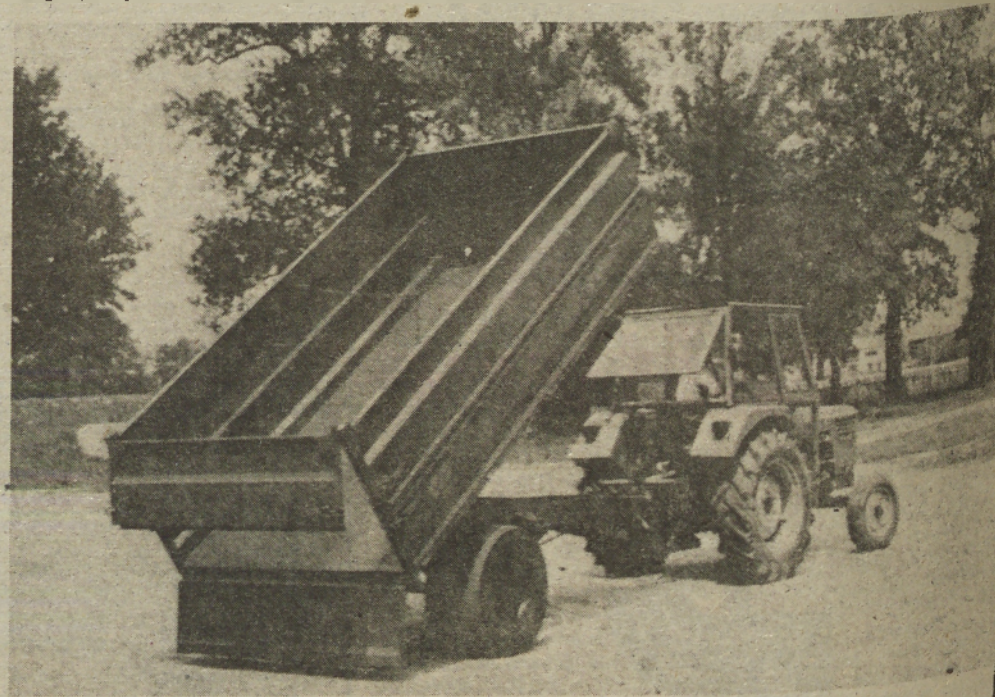
Tehnostroj iz Ljutomera nudi za svoje izdelke posebne pogoje prodaje 25 % popusta za plačilo kupnine z dinarji deviznega izvora. Na osnovi potrdila o izvoru deviz ste pri plačilu prometnega davka oproščeni plačila temeljnega prometnega davka. Na podlagi predračuna, katerega dobite

v prodaji TEHNOSTROJ, Ljutomer, vplačate kupnino v Ljubljanski banki, eks-
pozitura v Ljutomeru.

Za dinarska sredstva vam prav tako nudimo vse izdelke iz našega proizvod-
nega programa, od katerih vam predstavljamo le dva:

Traktorska prikolica tip »TEHNOSTROJ DDK 500«

Traktorska prikolica tip »TEHNOSTROJ ETK 410«

Srečno vožnjo vam želi Tehnostroj Ljutomer!

kovinotehna

- **veleprodaja**
- **zunanja trgovina**
- **inženiring**
- **maloprodaja**
- **center za drobno gospodarstvo**

kovinotehna

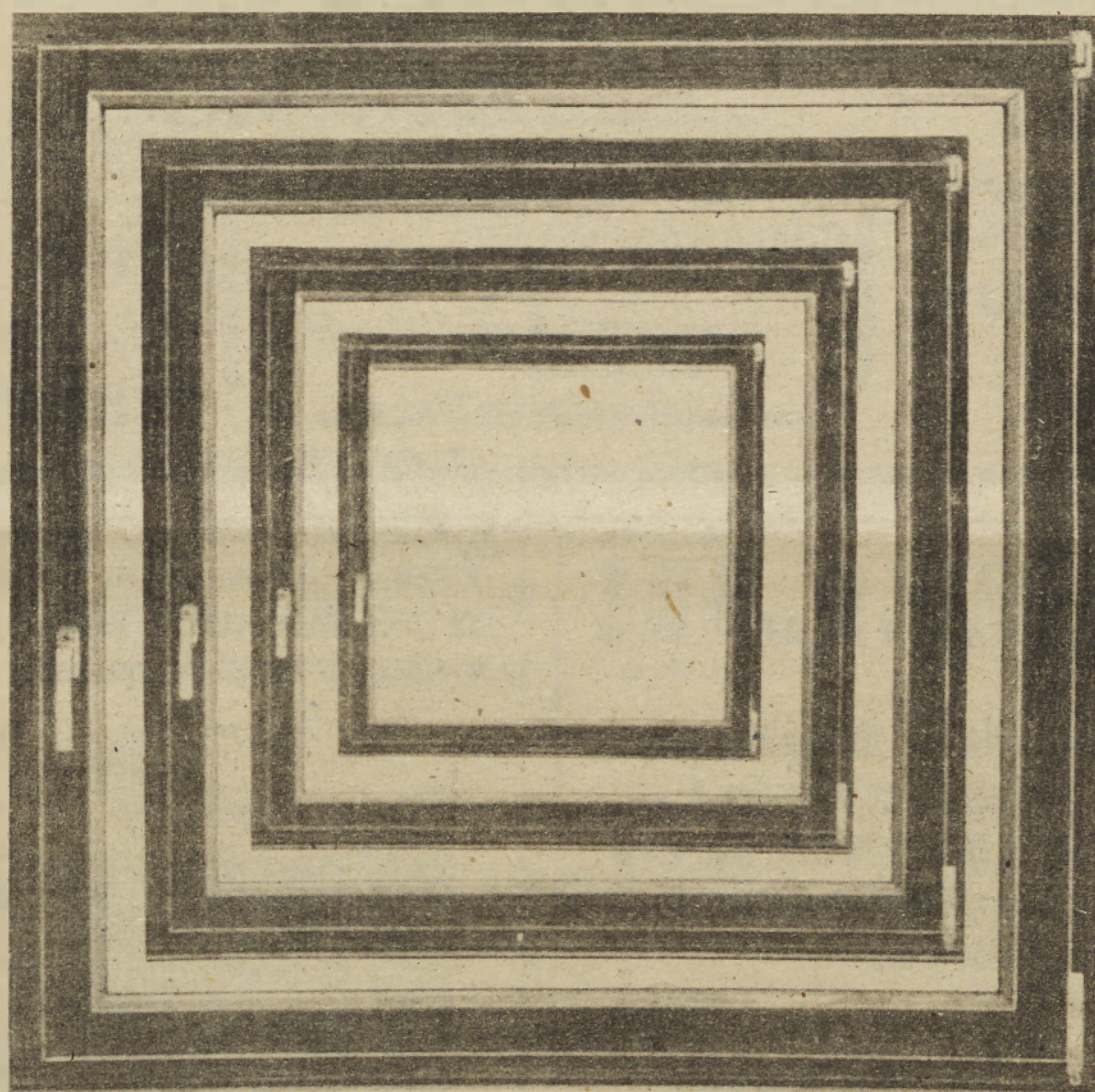
Vaš poslovni

partner doma in v tujini

**Kovinotehna
Celje**

varčna · udobna · sodobna

KL I okna

Okna in balkonska vrata KLI si lahko ogledate in kupite v:

KLI Logatec
61370 Logatec
Tovarniška 36
tel.: (061) 741-333

LIP Bled
poslovalnica
41020 ZAGREB
Aleja Borisa Kidriča
tel.: (041) 523-066

SLOVENIJALES
PPC-GR-hala D
61000 LJUBLJANA
Titova c.
tel.: (061) 326-961

SLOVENIJALES
PE 62311 Hoče
pri Mariboru
tel.: (062) 61-260

SLOVENIJALES
61230 DOMŽALE
Antona Skoka 20 a
tel.: (061) 721-397

LIP Bled
poslovalnica
69000 MURSKA SOBOTA
Cvetkova ulica
tel.: (069) 22-941

SLOVENIJALES
PE 42000 VARAŽDIN
Optujska 159
tel.: (042) 47-657

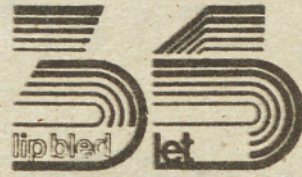
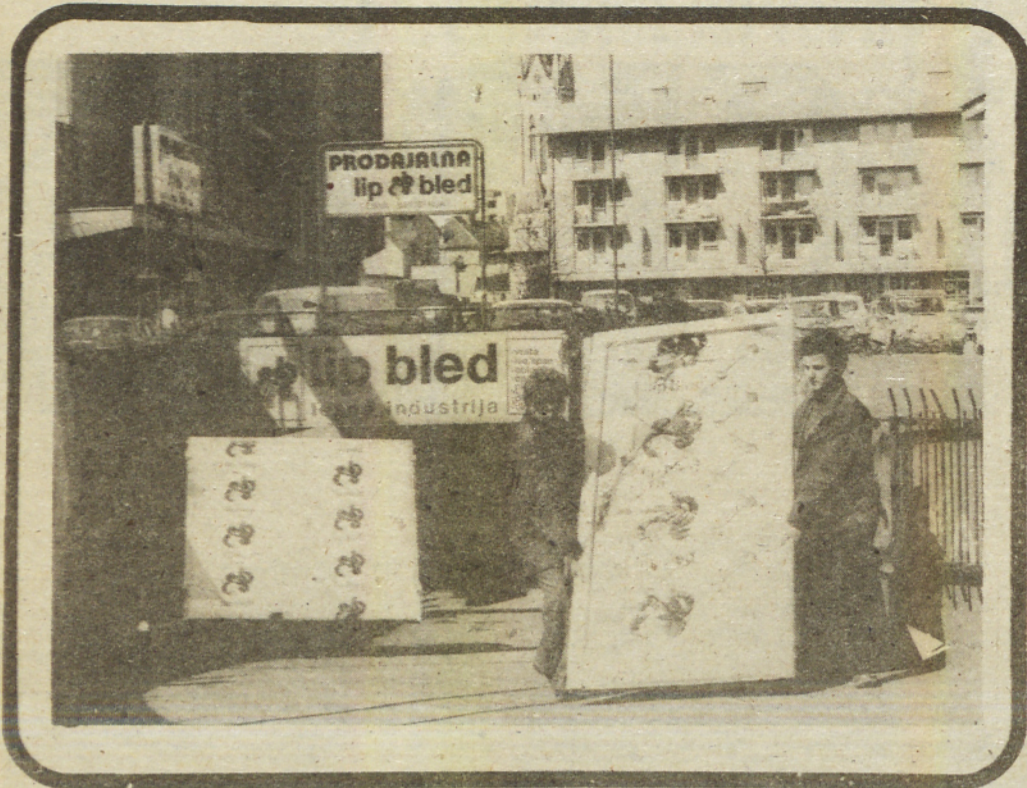
LIP BLED
trgovina
64260 BLED-REČICA
tel.: (064) 77-161

SLOVENIJALES
PE 63000 Celje
Medlog 18
tel.: (063) 25-933

SLOVENIJALES
41260 SESVETE
Zagrebška 162
tel.: (041) 256-022

KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE LOGATEC

lahko gradiš, če imaš vse

VHODNA
VRATA
NOTRANJA
VRATA
GARAŽNA
VRATA

**SREČNO
NOVO
LETO
1984!**

pri roki

VSAKDO SI V ŽIVLJENJU ŽELI TOPEL, MIREN IN PRIJETEN DOM

Lip Bled vam pomaga

Kdor kupuje izdelke LIP BLED, ta varčuje

gradite hitreje in ceneje

Prepričajte se in obiščite prodajalno Lip Bled v Murski Soboti

OGLEJTE SI STALNO RAZSTAVO VHODNIH, NOTRANJIH IN GARAŽNIH VRAT, OBLOG, OPAŽEV

Strokovno vam bomo svetovali in

lažje se boste odločili

Prodajalna Murska Sobotica
Cvetkova 1 a
telefon 22 941 in 22 942

Prodajalna odprta vsak dan od 7.30. do 15.30. ure
Ob sobotah od 7.30. do 12. ure.

lip bled
lesna industrija
64260 bled
ljubljska c.32

NUDIMO VAM KOMPLETEN
PROGRAM VRAT
EVROPSKE KVALITETE

— zahtevajte prospekte
— prepričajte se v poslovalnicah s stavbnim pohištvo

GRADITELJI!

V prodajalni GORENJE v Mariboru, Ljubljanska 9, tel.: (062) 27-852 in v vseh prodajalnah GORENJA širom po Jugoslaviji vam nudimo bogato izbiro stavbnega pohištva:

- termo okna in vezana okna z vsemi senčili,
- podstrešne stopnice,
- sobna vrata,
- balkonska vrata in
- vhodna vrata.

Pri nakupu opuščenege programa vezanih oken vam nudimo 20 odstotni popust.

**OBIŠČITE NAS IN
GRADITE Z NAMI!**

gorenje

Vsem, ki se zanimajo za OMARE ZA PREKAJEVANJE IN SHRANJEVANJE MESA, sporočamo, da imajo omare v prodaji v naštetih trgovinah:

ABC POMURSKA — Potro-
nik, Murska Sobotica
METALKA, Ptuj
METALKA, Maribor
HMEZAD, Zalec
KIT KZ trgovina ZADRU-
ŽNIK, Ribnica
KIZ TZO LEDINA, Slovenj
Gradec
NOVOTEHNA, Novo mesto
MAGOS Ljubljana, ZAGREB-
ŠKI VELESEJEM, razst. pro-
stor
METALKA, centrala odd. 61,
Delmatinova 2, Ljubljana
METALKA, blagovnica, Del-
matinova 2, Ljubljana
METALKA, Topniška 9, Lju-
bjana
METALKA, Domžale
METALKA, Kamnik
KŽK Kranj, Hranje
MERKATOR, Trzin
MERKUR-DOM, Naklo
KZ Črna vrh nad Idrijo
PRIMORJE Gorica, TOZO
Huboš, Ajdovščina
METALKA Metlika

V navedenih trgovinah zahtevajte prospekte in cene kakor tudi naslove dosedanjih kupcev, pri katerih se boste lahko prepričali o uporabnosti in kakovosti omar. PRIPOROČAMO SE!

**TRŽIŠKO PODJETJE
INDUSTRIJSKO
KOVINSKE OPREME**

TRŽIČ, Koroška 17, tel. (064) 50-477

OPEKARNA KOŠAKI/MARIBOR

Šentiljska 116, telefon 21-018, 21-081, 24-907

ZA DINARJE
DEVIZNEGA POREKLA
PRODAJAMO
OPEČNE IZDELKE Z
15% POPUSTOM

HITRA DOBAVA

Srednješolski center tehniško-pedagoške usmeritve M. Sobota, na podlagi sklepa delegacije delavcev v svetu Centra

razpisuje

naslednja prosta dela in naloge, za nedoločen čas:

1. učitelja praktičnega pouka v VIP kovinarstvo in strojništvo — 2 delavca
2. učitelja praktičnega pouka v VIP kovinarstvo in strojništvo — 1 delavec
3. učitelja strokovnih predmetov v VIP tekstilni konfekcionar

POGOJI:

Pod 1.: strojni inženir s predhodno končano poklicno šolo za strugarja

Nastop dela 20. 12. 1983

Pod 2.: strojni inženir s predhodno končano poklicno šolo za avtomehanika

Nastop dela 6. 2. 1984

Pod 3.: diplomirani inženir tekstilne tehnologije.

Nastop dela 6. 2. 1984.

Ustrezne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh na naslov: Srednješolski center tehniško-pedagoške usmeritve, naselje V. Vlahoviča 12, Murska Sobota.

Kandidate vabimo na razgovor, ki ga naj predhodno najavijo (telefon 069 21 705).

Vse prijavljene kandidate bomo obvestili v roku 30 dni po preteku razpisa.

**ODKUPUJEMO SVINJSKE KOŽE PO 80 DIN ZA KG
TER OSTALE KOŽE PO UGODNIH CENAH**

OGREVANJE JE IZ DNEVA V DAN DRAŽJE

TIT MAGMA TOBI 7 trajnožareča peč za sobno ogrevanje

TIT KAMIN KERAMIK trajnožareča peč za sobno ogre-

vanje **TIT CENTRAL 17 K** peč za centralno etažno ogre-

vanje (z možnostjo kuhanja) **TIT CENTRAL 23** trajnožare-

ča peč za centralno ogrevanje **TIT SPECIAL** trajnožareča

peč za centralno ogrevanje **TIT SPECIAL-S** trajnožareča

peč za centralno ogrevanje brez boilerja **SAT 301** solarni boj-

ler **TIT CENTRAL SPECIAL 24** trajnožareča peč za

centralno ogrevanje **TIT STANDARD** peč za centralno ogre-

vanje na trda goriva **TIT STANDARD-S** peč za centralno

ogrevanje na trdna goriva brez boilerja **SAT 302** solarni boiler

TIT MAGMA TOBI 7 trajnožareča peč za sobno ogrevanje

TIT KAMIN trajnožareča peč za sobno ogre-

vanje **TIT CENTRAL SPECIAL 23** trajnožareča

peč za centralno ogrevanje (z možnostjo kuhanja)

TIT CENTRAL 17 K trajnožareča peč za centralno etažno

ogrevanje (z možnostjo kuhanja)

TIT CENTRAL 23 trajnožareča peč za centralno ogrevanje

peč za centralno ogrevanje brez boilerja

SAT 301 solarni boiler

TIT CENTRAL SPECIAL 24 trajnožareča peč za

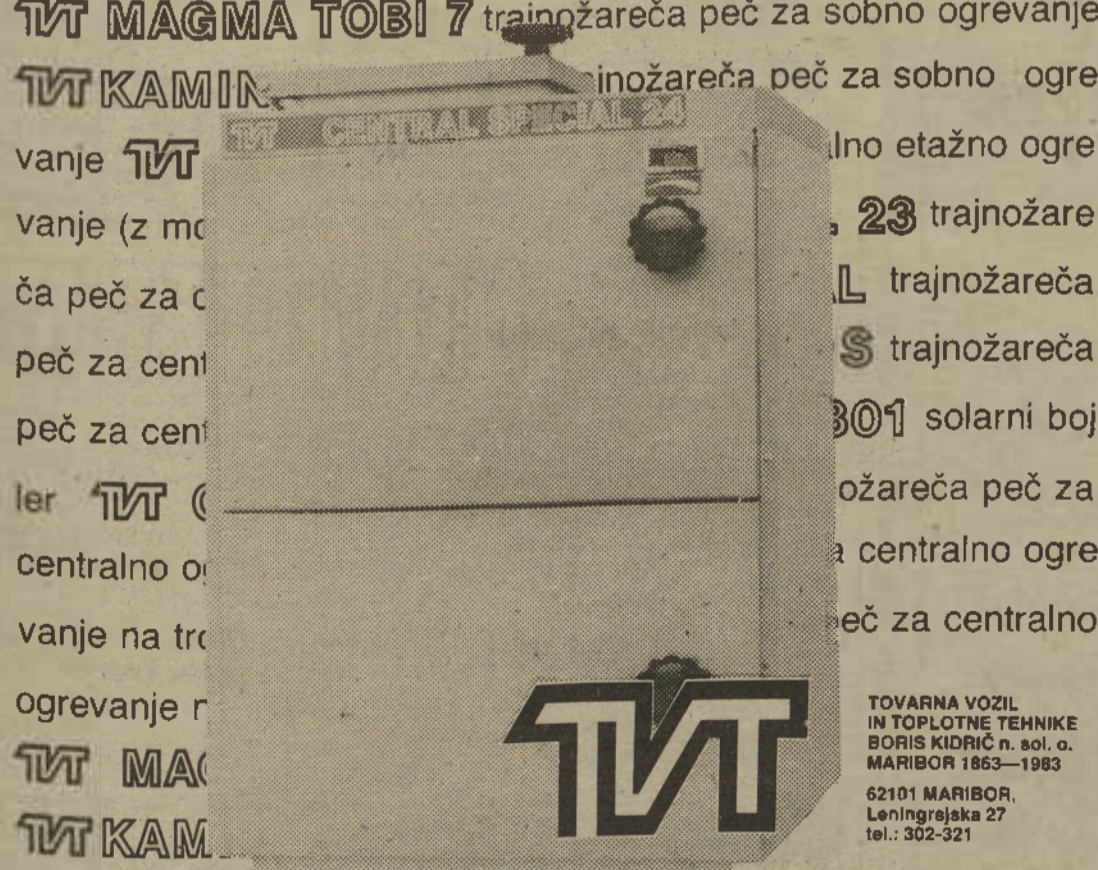
centralno ogrevanje

na trda goriva

TIT STANDARD peč za centralno ogrevanje

na trda goriva brez boilerja

SAT 302 solarni boiler

TOVARNA VOZIL
IN TOPLOTNE TEHNIKE
BORIS KIDRIČ n. sol. o.
MARIBOR 1863—1983

62101 MARIBOR,
Leningrjska 27
tel.: 302-321

POCENITE GA S PRAVILNO IZBIRO PEČI

TOKO

DO Toko n. sol. o., Domžale

Ime delovne organizacije TOKO je postalo sinonim za kvalitetne in modne usnjene izdelke v jugoslovanskem prostoru. Njen ugled izpričujejo številna priznanja z domačih in tujih tržišč, ki si jih brez TOKA ne moremo zamisliti. V naših poslovalnicah v Mariboru in Lendavi so vam na razpolago številni izdelki usnjene galanterije, ki so namenjeni obogatitvi vaše garderobe in vsakdanji uporabi.

poroke

Tibor VOROŠ, kmetovalec, Središče 23 in Marta PODLESEK, konfekcionarka, Puconci 52; Feliks HORVAT, RTV mehanik, Dokležovje 15 in Zalika TITAN, predmetna učiteljica, Bakovci, Kroška 16; Jožef DUH, višji upravni delavec, Boreci 40/b, in Silva SENČAR, ekonomistka, Boračeva 59/a; Stanko KOZIC, kartonažer, Veščica 11 in Milena KOLOŠA, servirka, M. Sobota, Lendavska 59; Jožef ESIH, delavec, M. Sobota, Stara 22 in Irma FARIČ, šivilja, M. Sobota, Stara 22; Srečko CIFER, mesar, Kukeč 13 in Bernarda GOMBOŠI, prodajalka, Krog 88; Branko FISTER, mesar, Bakovci, Mali Bakovci 38 in Ana LUKAČ, delavka, Bakovci, Mali Bakovci 80; Alojz NOVAK, industrijski šivalec, Bakovci, Mlinska 12 in Vesna ZACH, šivilja, M. Sobota, S. Kovača 11; Jože DENKO, akademski slikar, Bakovci, Panonska 18 in Cvetka FISTER, višja sanitarna tehničarka, Bakovci, Soboška 30; Geza ŠIPLIČ, natakar, M. Sobota, Bijedičeva 4 in Jasna FUJS, frizerka, Černelavci 1; Marjan ZVER, pravnik, M. Sobota, Ob kanalu 13 in Milena KOZIC, predmetna učiteljica, M. Sobota, Cankarjevo naselje 4.

Za izgradnjo kirurškega bloka so darovali

Kolektiv Terapije Zdravilišča Radenska Radenci (namesto venca za pok. očeta od Vere Ščap, Radenci) — 1.000,00 din; Kolektiv Veterinarske postaje Ljutomer (namesto venca na grob pok. dipl. vet. Romana Meciloška) — 2.500,00 din; Franc Gomboši, Kidričeva ul. 27 (namesto venca za pok. Marijo Gomboši iz M. Sobote) — 1.500,00 din; Gasilsko društvo Stanjevci (namesto cvetja na grob Karla Flisarja) — 1.000,00 din; Potrošnik OO sindikata TO IZ (namesto venca na grob pok. očetu od Marije Rous) — 1.000,00 din; Družina Avgusta Vogrinčiča, Krog 41 (namesto venca pok. Mariji Bertalančič, Pertoča) — 1.000,00 din; Jolanka Karas, Kupšinci 7 (namesto šopka za pok. Jolanko Furedi, M. Sobota) — 500,00 din; OOS Vzgojnovarstvena organizacija M. Sobota (namesto venca za pok. mater Terezijo Režonja) — 800,00 din; OOS PZC Delovna skupnost M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Marije Šadl) — 500,00 din; Igor Vitez, St. Kuzmiča 27, M. Sobota (namesto venca pok. Matiji Gomboši, Mladinska, M. S.) — 1.500,00 din; Marija Kološa, M. Sobota, Titova 18 (namesto venca za pok. Danila Klepec) — 1.000,00 din; Potrošnik M. Sobota — sind. org. TOZD Izbira (namesto venca na grob pok. očetu Sonje Drvarič) — 1.000,00 din; Gasilsko društvo Kuzma (namesto cvetja na grob Karla Flisarja iz M. S.) — 1.500,00 din; GD Kramarovci — Ocenje (namesto šopka pok. Karlu Flisarju) — 1.000,00 din; GD Strukovci (namesto cvetja na grob Karla Flisarja) — 1.500,00 din; Družina Arpada Norčiča, M. Sobota, Mladinska 2 (namesto venca na grob pok. Manjo Gomboši, M. Sobota, Mladinska ul.) — 2.000,00 din; Družina Evgena Horvata, M. S., Cankarjevo naselje 48 (namesto venca na grob pok. Romana Meciloška, M. Sobota, Oktober, rev.) — 1.500,00 din; Karel Rituper, Markišavci 8 (namesto venca pok. Karlu Flisarju) — 1.000,00 din; GD Čikečka vas (namesto venca na grob Karla Flisarja) — 1.000,00 din; Družine Skleder, Šiftar, Pucko in Ficko M. Sobota (namesto venca očetu Hermine Rotar) — 2.000,00 din; Družina Dervarič, Kajuhova 27, M. Sobota (namesto cvetja pok. materi Franca Gumilarja) — 700,00 din; Družina Sapač, Kajuhova 44, M. Sobota (namesto cvetja pok. materi Franca Gumilarja) — 700,00 din; Družina Zlate Vereš, M. Sobota, V. Vlahoviča (namesto venca na grob pok. očetu Silve Hradil) — 1.000,00 din; Družina Zinaide Emri, M. Sobota, V. Vlahoviča (namesto venca na grob pok. očetu Silve Hradil) — 1.000,00 din; Družina Irene Čebašek, M. Sobota, Kopaljska 23 (namesto venca na grob pok. očetu Silve Hradil) — 1.000,00 din;

V PREDPRAZNIČNIH DNEH SMO
S POSEBNIM TRUDOM IN
POZORNOSTJO PRIPRAVILI
SVOJO PONUDBO

**ZATO
OBISČITE NAŠE
POSLOVALNICE,
ŠE PREDEN STE SE
ODLOČILI ZA NAKUP**

Z BOGATO IZBIRO BLAGA, KI SMO JO
PRIPRAVILI ZA VAS, VAM NUDIMO ZLASTI:

• IZBRANA DARILA • DARILNE BONE • TEKSTIL • ZIMSKE PLAŠČE, MOŠKE, ŽEN-
SKE IN OTROŠKE • MODNO IN KLASIČNO, MOŠKO IN ŽENSKO KONFEKCIJO •
POPOLNO VEČERNO TOALETNO ZA SILVESTROV VEČER IN DRUGE SVEČA PRI-
LOŽNOSTI • KOZMETIKO • ŽENSKO ČEVLJE IN TORBICE TER OSTALO USNjeno
GALANTERIJO • STANOVAJSKO OPREMO — ZAVESE, PREPROGE, LESTENCE IN
DRUGO • RAZNO DROBNO ORODJE ZA HOBI IN OBRT • AKUSTIKO IN BELO TEH-
NIKO • SPORTNE ARTIKLE ZA REKREACIJO, ZA LOV IN RIBOLOV • GRADBENI IN
IZOLACIJSKI MATERIAL • PEČI IN RADIATORJI ZA CENTRALNO KURJAVO • KO-
PALNICE IN MATERIAL ZA VODOVOD, TOPLOVOD IN ELEKTRIČNO NAPELJAVO •
TOPLE PODE IN BOGATO IZBIRO KERAMIČNIH PLOŠČIC ZA STENE IN TLA • PO-
HIŠTVO — SPALNICE, DNEVNE SOBE, KUHINJE IN KOMADNO POHIŠTVO

PRİČAKUJEMO VAŠ OBISK V NAŠIH
PRODAJALNAH V M. SOBOTI IN NA PODEŽELJU
ŠE POSEBEJ PA V BLAGOVNIH HIŠAH:

V BLAGOVNICI, DOMU TEHNIKE
SALONU POHIŠTVA, SALONU MODE IN V RAVENKI V BELTINCIH

Veletrgovina

Potrošnik

Murska Sobota

**KMETOVALCI, V MESECU
DECEMBRU VELIK POPUST PRI NAKUPU
KMETIJSKIH STROJEV:**

- trosilcev hlevskega gnoja THG 2200
- gozdarskih vitlov EGV 4
- puhalnikov „Tajfun“
- obračalnikov „Sental“

Kličite na telefon (063) 783-158, 783-121, 783-141

Tajfun — 63225 Planina pri Sevnici

TAJFUN

INDUSTRIJA KMETIJSKIH STROJEV IN HIDRAVLIKE
63 225 PLANINA PRI SEVNICI

ŠE JE ČAS, DA PRED ZIMO IZOLIRATE SVOJO HIŠO

• Priporočamo vam, da si pri-
skrbite stekleno volno NOVOTERM
pravočasno. V gradbeni
sezoni je daljša čakalna doba, v
zimskih mesecih pa jo lahko do-
bite takoj.

• Stekleno volno NOVOTERM
dobite v trgovinah z gradbenimi
materiali:

— DOM SMREKA,
VALVAZORJEVA 12 a,
62000 Maribor
— VELETRGOVINA POTROŠ-
NIK
TOZD VELEPRODAJA
PE gradb. material in železni-
na

Arhitekta Novaka 2
69000 Murska sobota, tel.
069/21—511, 22—213
69000 Murska sobota, tel.
062/21-511, 22-213

— POTROŠNIK-Murska sobota
Poslovalnica: Železnina
Kerenčičeva
69250 Gornja Radgona, tel.
069/74-085

— METALKA Ljubljana
TOZD trgovina, prodajno
skladišče
Rogozniška 7
62250 Ptuj, tel. 062/772-911

• Vse informacije o pravilni iz-
vedbi toplotne zaščite dobite v
«KRKA» Izolacije, Marketing sek-
tor, Novo mesto, Bršljin 62, tel.
068/25-877, telex. 35813
KRKAIZ YU

PROIZVODNI PROGRAM

NOVOTERM N
Neobdelana steklena volna.

NOVOTERM B
Blazine iz steklene volne.
Blazine šivamo na valoviti lepenki
(B-1), na merkur pletivu (B-2) in na
strešni lepenki (B-3).

NOVOTERM F
Elastični filc iz steklene volne,
vezan s fenoplastom.
Filce izdelujemo nekaširane in

kaširane z Al-folijo, natronskim
papirjem, s stekleno mrežico v
enostranski in dvostranski izved-
bi.

NOVOTERM P
Plošče iz steklene volne, vezane s
fenoplastom.

Plošče izdelujemo nekaširane in
kaširane z Al-folijo, natronskim
papirjem, s stekleno mrežico v
enostranski in dvostranski izved-
bi.

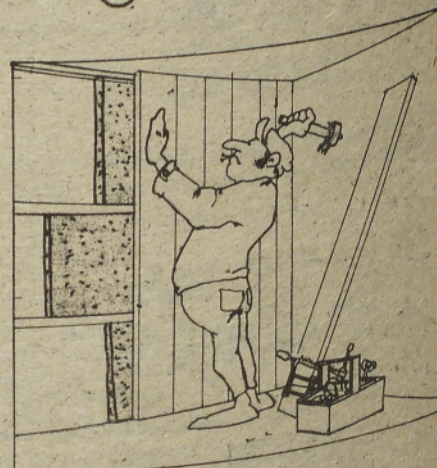
NOVOTERM PD
Dekorativne plošče iz steklene
volne, vezane s fenoplastom.
Plošče izdelujemo obarvane s
standardnimi barvami, gole ali
kaširane z dekorativnimi tkanina-
mi iz steklenih vlaken.

NOVOTERM

IZOLACIJE

Polaganje toplotne izolacije na pod-
strešju NOVOTERM P-16 ali F-16

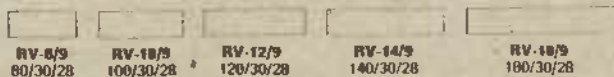
Montaža notranje toplotne izolacije NO-
VOTERM P-24

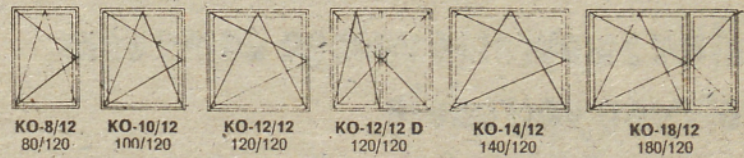
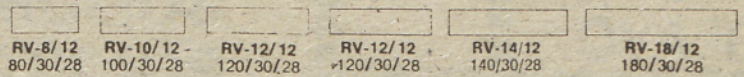
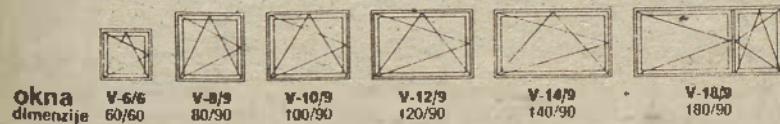
Industrija stavnega pohištva Ribnica

KOMBIVAK — kombinirana vezana okna

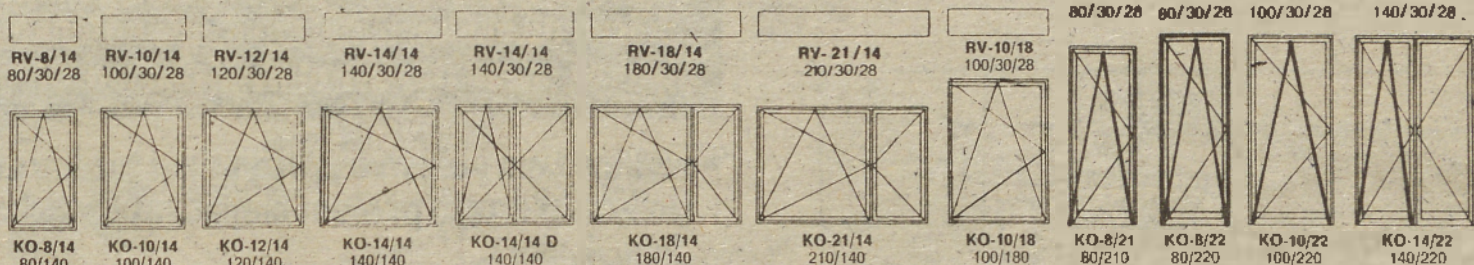
omarice
z rolet
dimenzije

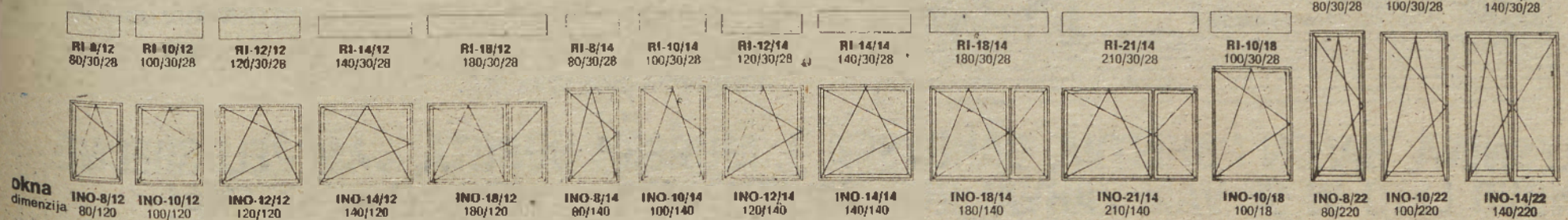
mere so modularne

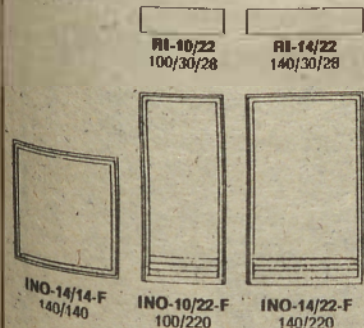
KO — nezastekljeno KOS — zastekljeno

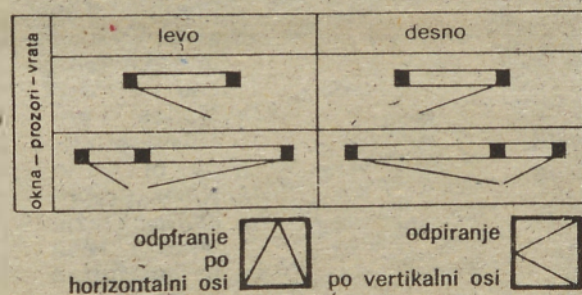
INOVAK — okna z izolacijskim steklom

okna z izolacijskim steklom

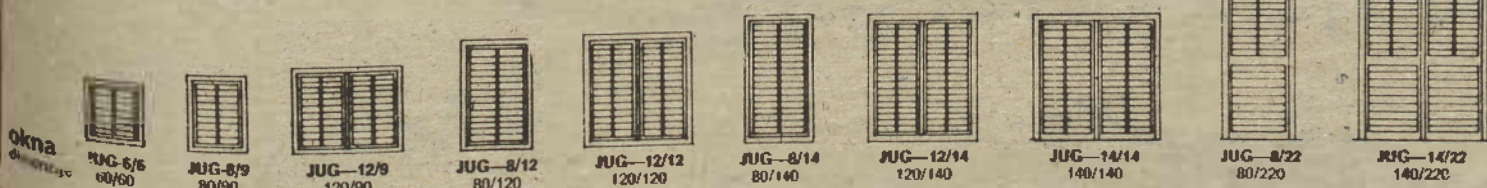
način odpiranja oken

industrija stavnega pohištva Ribnica

okna z gibljivimi polkni

mere so modularne

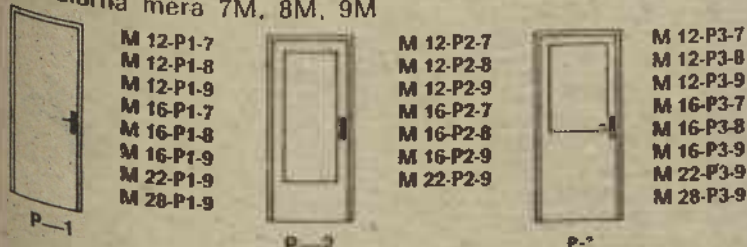
INLES: 61310 RIBNICA, Partizanska 3
Telefon: h. c. (061) 861-411
Direktor: (061) 861-050

Telegram: Inles Ribnica
Teleks: 31262 YU INLES

Ziro račun: TOZD Trgovina, SDK Ribnica,
Številka 51310-601-13250

sobna vrata

modularna mera 7M, 8M, 9M

PRIMER M 16-P2-9

M 16 — globina podboja 16 (cm)
P2 — odprtina v vratnem krilu
9 — modularna mera 9 M

modularna mera	proizvodna mera	mizarska - stolarska - svetla mera
7 M	70/205	61/198,5
8 M	80/205	71/198,5
9 M	90/205	81/198,5

globina podboja 12, 16, 22, 28

PRODAJNA SKLADIŠČA (Industrijske prodajalne):

61310 RIBNICA, Kolodvorska ul., telefon (061) 861-212
25260 APATIN, Sunčanska b. b., tel. (025) 77-041
22330 NOVA PAZOVA, Leninova 89, tel. (022) 331-155
35230 ČUPRIJA, Ul. Cara Lazara 92, tel. (035) 61-409
51213 JURDANI—OPATIJA, Jurdani, tel. (051) 741-330
18000 NIŠ, Mramorska b. b., tel. (018) 65-335
55000 SLAVONSKI BROD, Svačićeva 15, tel. (055) 231-026
55300 SLAVONSKA POŽEGA, Beogradska bb, tel. (055) 72-84
56000 VINKOVCI, Ul. Moše Pijade 101, tel. (056) 11-367

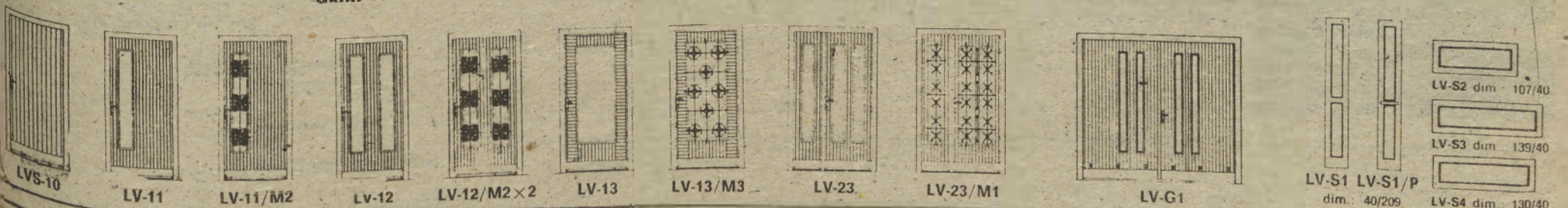
vhodna in garažna vrata

enokrilna
vhodna vrata
dim.: 107/209

dvokrilna
vhodna vrata
dim.: 130/209

garažna vrata
dim.: 238/209

stranski
elementi

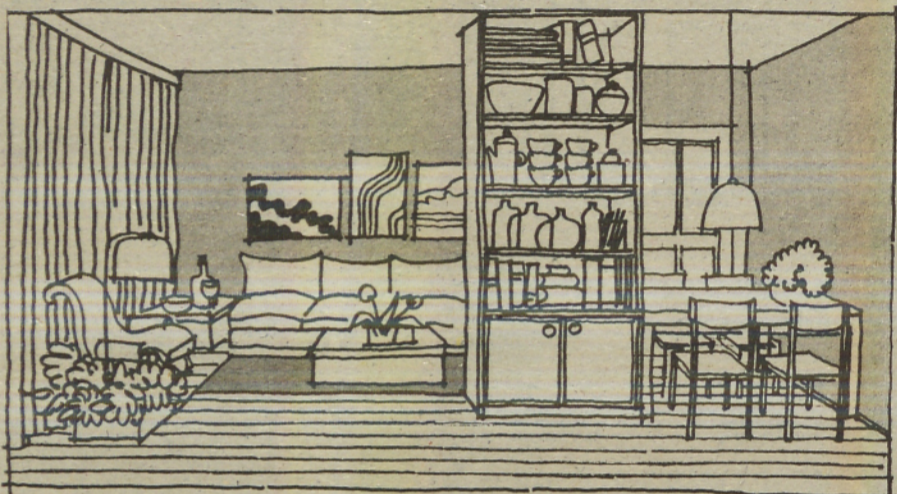

**VAŠ
DOM
POTREBUJE
SODOBNO
POHIŠTVO!**

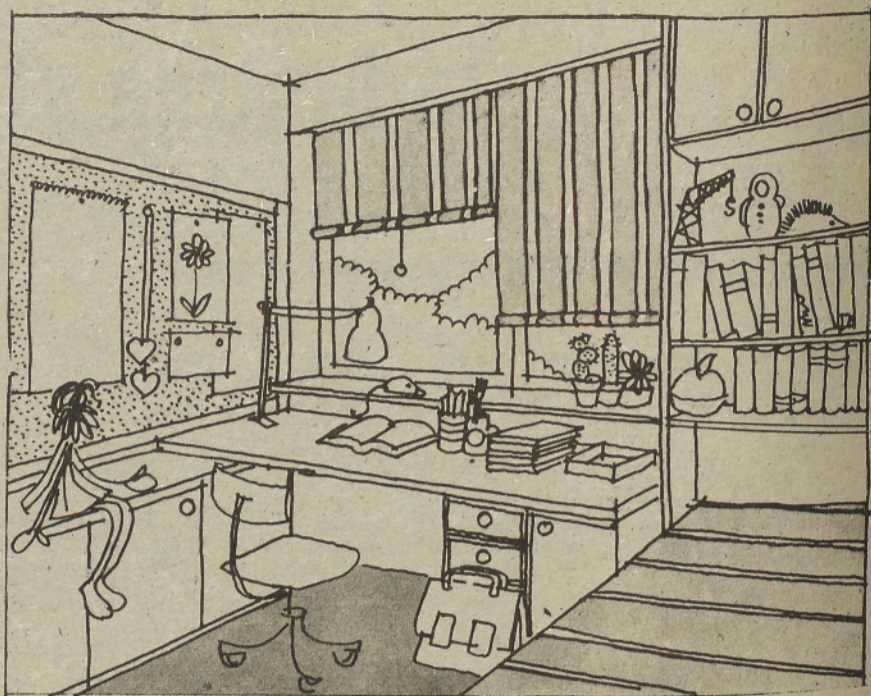
**Rešitev za opremo vašega doma vam
strokovno posreduje**

lesnina

**LESNINA, SALON POHIŠTVA, BAKOVSKA 1, MURSKA SOBOTA, VAM ŽELI SREČNO
NOVO LETO IN SE VAM ZAHVALJUJE ZA ZAUPANJE V LETU, KI SE IZTEKA!**

**Sleherni prostor potrebuje ustrezno pohištvo, ki je
odvisno od velikosti, lege, barvnih odtenkov, od vaših
bivalnih navad itd. Strokovne nasvete dobite pri Lesnini**

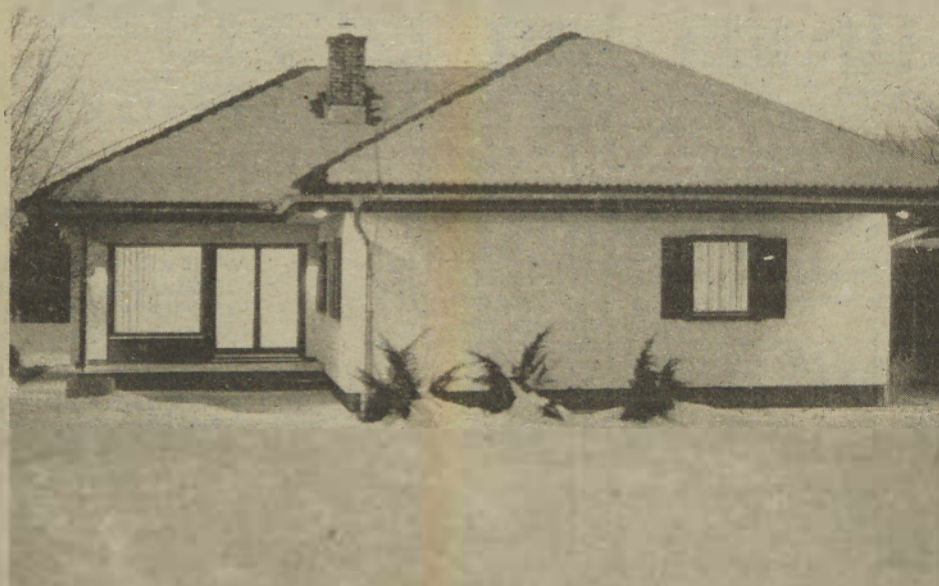
- nudimo vam pohištvo proizvodnih tozdov Lesnine, članic Unilesa in drugih pomembnejših proizvajalcev iz celotne Jugoslavije
- posebej vam priporočamo nakup sestavljivega pohištva, sodobnih oblik in primerne za opremo slehernega prostora
- nudimo vam vseh vrst svetil, preprog in izdelkov bele tehnike
- na voljo imamo kosovno pohištvo, ki bo dopolnilo vaše neizpopolnjene prostore

marles

Poraba na m²
samo 8 l goriva
v kurilni sezoni

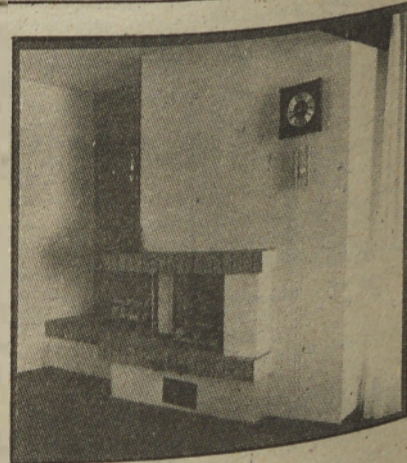
hiša, ki varčuje z energijo

Naša vzorčna hiša tip 502 je postavljena v Marlesu, 62000 Maribor, Limbuška c. 2. Hiša je odprta vsak dan od 6. do 14. ure, ob torkih od 6. do 16. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

To kar so bile za marsikoga včeraj še samo sanje, smo v Marlesu uresničili. S povečano izolacijo in trislojno zasteklitvijo naših hiš ter drugimi tehničnimi izboljšavami nam je uspelo zmanjšati porabo kurilnega olja na samo 1000 litrov letno.

Prepričajte se sami. Obiščite našo vzorčno hišo Marles; postavili smo jo, da bi se o vsem prepričali in se lažje odločili. Hiša je komfortno opremljena — pridite, mogoče boste dobili tudi idejo za opremo svojega lastnega stanovanja.

Če želite izvedeti kaj več, nam pošljite izrezan kupon, na naslov: **MARLES, TOZD INŽENIRING, 62000 Maribor, Limbuška c. 2.** Poslali vam bomo prospekte ali pa katalog naših montažnih hiš.

Lahko nas tudi pokličete po telefonu (062) 39-441.

katalog Montažna gradnja — zaščitna cena 120.— din, plačilo po povzetju

prospekte — brezplačno

ime in priimek

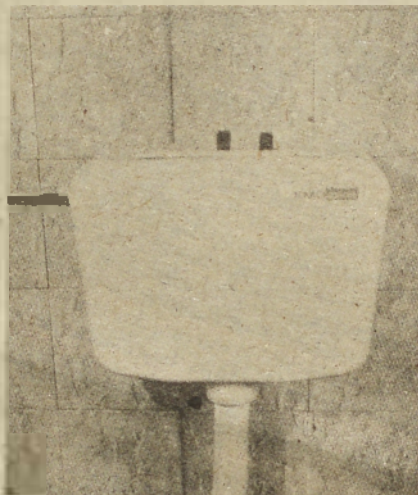
kraj in poštna številka

učica

gradite hišo? obnavljate stanovanje?

Predstavljamo vam izdelke našega
proizvodnega programa:

WC SPLAKOVALNIK EMO SPECIAL:

Splakovalnik je opremljen z armaturami visoke kakovosti, ki samodejno uravnavajo dotok in odtok vode. Prodajamo ga z vsemi dodatnimi deli za priključitev vode, za pritrditev na zid, ter za priključitev na straniščno školjko.

Vsi deli, razen kotlička so izdelani iz termoplastičnih mas. Dotočni ventil hitro in brezšumno napolni kotliček. Nivo vode lahko uravnava z vrtenjem gumba na polnilnem ventilu. Izredno čvrsto tesnilo zagotavlja zanesljivo in trajno delovanje.

TRAMO ŽARNA PEČ EMOCENTRAL 20

je namenjena za ogrevanje stanovanjskih prostorov velikosti do 250 m², ter za pripravo sanitarne vode preko dodatnega bojlerja. To je proizvod, razvit na osnovi večletnih izkušenj pri konstruiranju in proizvodnji peči — kotlov za centralno ogrevanje. Ker zavzema zelo malo prostora, jo lahko postavimo — instaliramo med kuhinjske elemente (zunanje stene so belo emajlirane). Peč ima kuhalno ploščo, na kateri je možno kuhati v poletnem času, ko ne ogrevamo prostorov.

 EMO

DOBRA IZOLACIJA — PRIHRANEK ENERGIJE

izolirka

industrija izolacijskih materialov,
n. sol. o.
61000 LJUBLJANA, Ob železnici 18
Jugoslavija

TOZD Ljubljana, n. sub. o., Ljubljana,
Ob železnici 18 — tel. (061) 443 096, 442 402
TOZD Jesenice, n. sub. o., Jesenice
— tel. (064) 81 960
TOZD Novolič, n. sub. o., Nova vas 11 a
— tel. (061) 798 008, 798 011
TOZD Tectum, n. sub. o., Ljubljana
Pod ježami 5 — tel. (061) 311 151, 320 859
DSSS Ljubljana, Ob železnici 18
— tel. (061) 443 096

Glede na dolgoletne izkušnje v osnovni dejavnosti s hidro in termo izolacijo, kot stalni sodelavci v gradbeništvu, je Izolirka ugotovila, da so v naši gradbeni praksi področja, ki jim do sedaj nismo posvečali dovolj pozornosti.

Rezultat strokovnega dela se odraža v novih proizvodnih programih, katerega del vam bomo skušali predstaviti.

AKUTERM strop

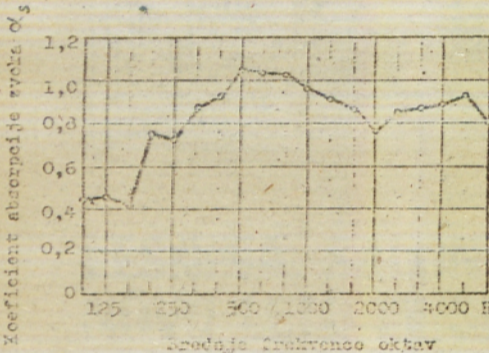
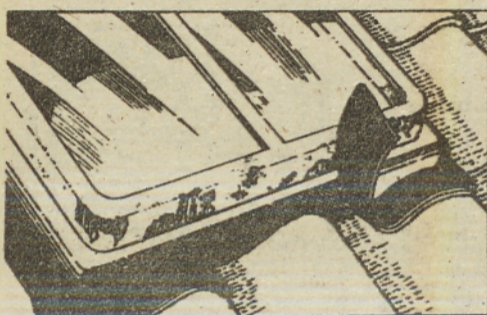
AKUTERM strop je viseči strop, katerega najpomembnejša lastnost so, da odlično absorbira zvok, da daje izredno toplotno izolacijo in nudi prijeten videz. Med visoko nosilno konstrukcijo so postavljene izolacijske plošče, sestavljene iz mletih, mineraliziranih lesnih vlaken (po potrebi tudi z mineralno volno in PVC folijo), katerih površinska struktura vpija zvok, ker je postavljena iz spodnje rdečne strani. Z berivanjem plošče zaščitimo pred vlago in dosežemo odpornost na visoke temperature.

Ker postavljamo AKUTERM strop v zaprtih prostorih, naj omenimo da je zdravju neškodljiv, z drugimi besedami, da elementi stropa ne vsebujejo sestavin, ki bi škodljivo vplivale na mikroklimo v prostoru.

Strop je primeren tako za nove objekte kakor za sanacijo starih prostorov, za katere je ugotovljeno, da imajo slabo absorpcijo zvoka in povzročajo veliko izgubo toplote skozi strop.

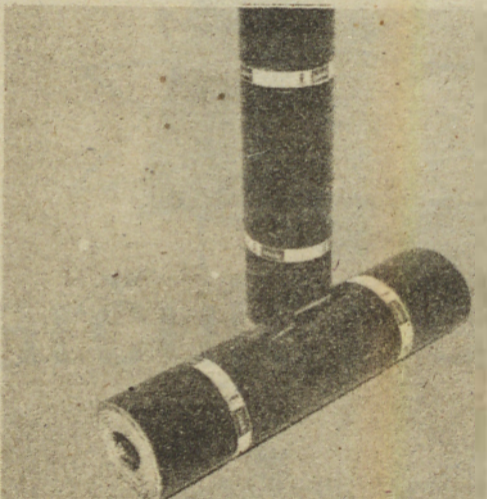
ali brusnim papirjem in odstranite prah. Če je površina porozna ali zelo groba, je priporočljivo, da jo premažete s hladnim bitumenskim premazom — IBITOLOM. Po osušenju premaza lahko zalepite IZOTRAK.

IZOTRAK proizvaja IZOLIRKA v širinah 5, 7, 10 cm po posebnem naročilu do širine 70 cm.

IZOTEKT — bitumenski varilni trak

IZOTEKT bitumenski varilni trak je hidroizolacijski material iz visoko kakovostnih surovin. Vložek ali armatura v IZOTEKT bitumenski varilni trak je lahko stekleni vol. Da dobimo boljše pretrzne sile v obeh smereh, lahko uporabimo ojačani stekleni vol. Pri posebnih pogojih lahko uporabimo kot vložek aluminijasto folijo. Navedeni vložki ali armature so obloženi z visoko kakovostnim plastificiranim bitumnom, katerega lastnosti prenesajo nizke in visoke temperature. V večini primerov je IZOTEKT zaščiten z ene strani z 0,05 mm debelo polietilensko folijo z druge strani pa posipan s smukcem. Za posebne namene pa ima lahko IZOTEKT oblogo s posebno

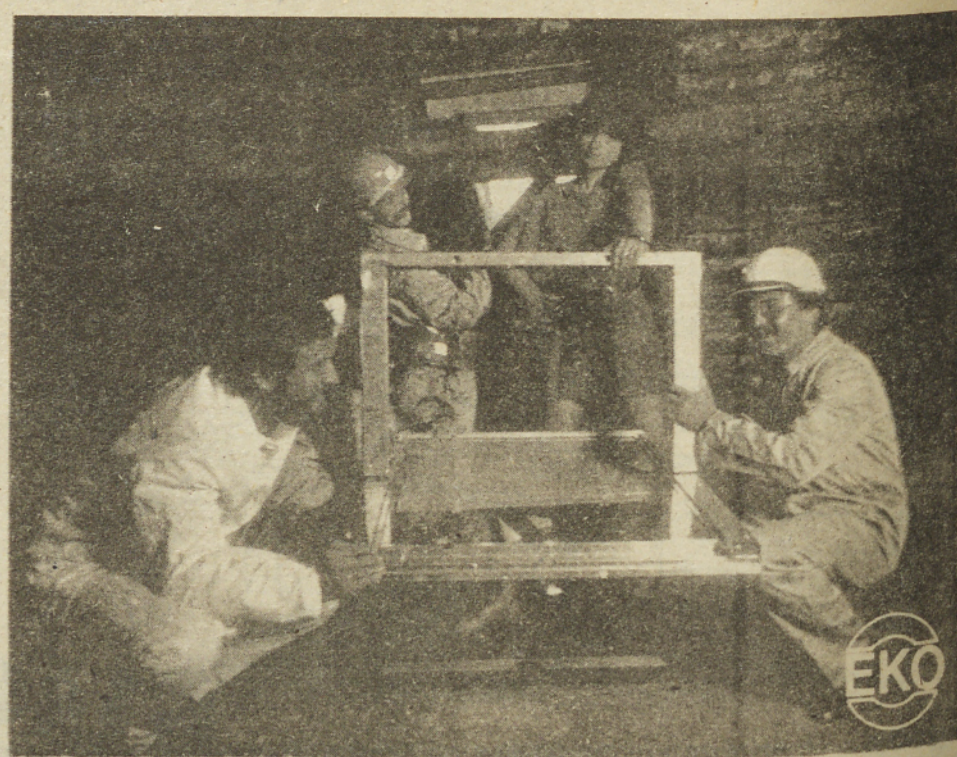
profilirano aluminijasto ali bakreno folijo debeline 0,05 oziroma 0,08 mm.

IZOTEKT — bitumenski varilni trak ima odlične lastnosti in ga zato priporočamo pri vseh hidroizolacijah, posebno pri težkih pogojih, ker se odlikuje v elastičnosti, obstojnosti na nizke in visoke temperature, nepropustnosti, dobri sprejemljivosti, enakomerni debelini izolacijskega sloja po celi površini in v trajnosti. Posledica teh odličnih lastnosti so hitra in enostavna izvedba hidroizolacije in kvalitetno, varno ter estetsko delo.

Z IZOTEKT — bitumenskim varilnim trakom uspešno zaščitimo ravne strehe, strehe v nagibu, termoizolacijo pred prodiranjem toplega vlažnega zraka, vlažne prostore (kopalnice, pralnice itd), kletne prostore, metalne rezervoarje proti koroziji, cevovode ipd.

Tehnična informativna služba IZOLIRKE je vsakemu kupcu na voljo s tehničnimi nasveti in navodili o uporabi naših izdelkov. Na željo kupca pošljemo svoje strokovnjake na teren zaradi svetovanja o uporabi naših izdelkov za hidroizolacije, termoakustične izolacije, antikorozijsko in gradbeno cest.

Pokličite in vprašajte tehnično informativno službo IZOLIRKE, ki vam je vedno pripravljena svatovati s svojimi dolgoletnimi izkušnjami. Samo s pravilno izbranimi materiali IZOLIRKE lahko dosežemo kvalitetno izvedbo.

IZKORISTITE TUDI PODSTREŠJE ZA NOVO STANOVANJE!

Ali ste sploh kdaj pomislili, da si lahko neizkoriščene podstrešne prostore uredite v prijeten prostor izpod strehe!

V vse večji stanovanjski stiski nudijo neizkoriščena podstrešja neizmerne možnosti za ureditev stanovanj, študentskih in otroških sob, hobby prostorov, kakor tudi za ureditev poslovnih prostorov in ateljev.

Pri nas so te površine zelo malo izkoriščene v odnosu na zahodne države Evrope, kjer je izkoriščenost podstrešnih prostorov zelo velika.

Tehnološke možnosti, ki so nekdanj onemogočale uporabljanje podstrešij za preureditev v stanovanja, so danes neprimerno večje. Sodobni izolacijski materiali za toplotno in zvočno izolacijo, stanovanjska strešna okna, ki omogočajo veliko svetlobno površino in dobro prezračevanje, najrazličnejše oblike gretja, velik izbor stavbnega gradbenega materiala za oblaganje sten, stropov in podov, nam omogočajo hitro in poceni preureditev neizkoriščenih podstrešnih prostorov.

V DO EKO ELEKTRO KOVINARSKA OPREMA (RŠC) iz Titovega Velenja imamo v svojem proizvodnem programu izdelke, ki so potrebni za preureditev podstrešij. Z našim proizvodnim programom Stanovanjskih strešnih oken sodimo v vrsto tistih DO, ki vse svoje delo usmerja v razreševanje pereče stanovanjske problematike.

Od leta 1975, ko smo pričeli s proizvodnjo pa do danes, smo samo na jugoslovanski trg plasirali okrog 120.000 kosov strešnih oken, namenjenih izključno za preureditev podstrešnih prostorov. V letošnjem letu smo razvili in plasirali na jugoslovanski trg NOVO STREŠNO OKNO »VPO«.

STANOVANJSKO STREŠNO OKNO VPO je namenjeno za preureditev neizkoriščenih prostorov v bivalne prostore. Primerno je za montažo na strehe vseh standardnih kritin z nagibom strehe 20 do 80°. Za razliko od strešnih oken PURAL B I, ki imajo samo eno pozicijo odpiranja okenskega krila, se novo strešno okno VPO (z vrtljivim krilom), zavrti okrog vodoravne ležišne osi za 120°, s tem pa izpolnjuje vse pogoje, ki se zahtevajo od sodobnega strešnega okna:

- najboljšo prezračevanje prostora,
- velika svetlobna površina,
- enostavno čiščenje zunanje steklene površine,
- enostavno upravljanje,
- popolna zaščita pred vsemi vremenskimi nepravilnostmi.

Strešno okno VPO je izdelano iz:

- lesenega krila, na katerem je vzgrajena osovina (tečaj) v sredini in vgrajena roleta.
- lesenega okvirja, ki se s posebnimi nosilci pričvrsti v konstrukcijo ostrešja (med škarnike).

— obrobo (zaščitna Al-ploščevina), ki ima funkcijo tesnenja med oknom in kritino in se prilagaja na vse vrste strešnih kritin — opeka iz žgane gline, ravne in valovite azbestno-cementne plošče, betonske strešnike...

- dodatna oprema (po naročilu kupca),
- mehuničnem za odpiranje okna, je namenjen za odpiranje strešnega okna, vgrajenega v ostrešje, kateri ni v normalnem dosegu roke,
- karnisa, je izdelana iz bukovih profilov in jih izdelujemo v petih osnovnih dimenzijah (620, 730, 820, 950 in 1150 mm).

STANOVANJSKO STREŠNO OKNO VPO je skonstruirano tako, da ne prepušča vode ob vremenskih nepravilnostih, sposobnost tesnenja in izolacije pa so znak dobre komfortnosti in ekonomičnosti gretja na podstrešju.

Strešnimi okni VPO dosežemo brezpogojno ventilacijo v vseh prostorih, kar je eden od predpogojev za prijetno počutje v podstrešnem stanovanju. Lep izgled poševnih sten z okni VPO, naredi iz podstrešja najlepši koticček za bivanje!

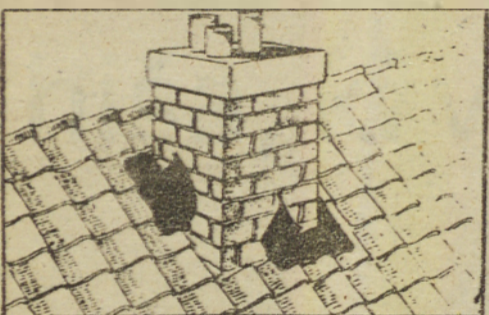
Montažo strešnih oken VPO opravlja in servisira naša servisna služba po vsej Jugoslaviji.

Vsa naša okna, lahko vedno dobite v vseh trgovinah in skladiščih gradbenega materiala širom po Jugoslaviji, ali pa se obrnete na naš naslov:

EKO ELEKTRO KOVINARSKA OPREMA
Celjska 9/a, 63320 TITOVO VELENJE, tel.: (063) 850-900, 850-819, telex: 33-598 yu
eko.

SERVIS: EKO, Prežihova 3, 63320 Titovo Velenje, tel.: (063) 850-422, telex: 33-598 yu
eko.

IZOTRAK

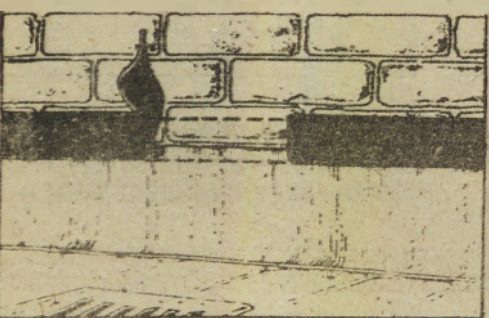

Izotrak je poseben bitumenski semolepljivi trak debeline 1,5 mm. Na gornji strani je zaščiten z 0,05 mm debelo aluminijasto folijo in na spodnji s silikonskim papirjem, ki se pred montažo traku odstrani.

Z IZOTRAKOM lahko tesnite različne detaje gradbenih konstrukcij, lahko ga uporabite kot zaščitni trak proti koroziji in za hitra popravila razpok na kontejnerjih, steklenjakih itd. Dobro sprejemljivost ima s kovinami, sintetičnimi in cementno-azbestnimi materiali.

Z IZOTRAKOM lahko zatesnite stike strešnih priključkov, stike žlebov, strešnih oken itd.

Pred uporabo preverite čistost površin na katerih namenjate IZOTRAK uporabiti. Čim bolj je podlaga suha in čista, bolj uspešno je lepljenje in tesnenje. Zato površino predhodno očistite z žično krtačo

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE

AUTORADGONA
GORNJA RADGONA

Ljutomerska 26 h. c. 069 74-311 telex: 35 236 YU AR

TOZD Proizvodnja bivalnih enot
TOZD Proizvodnja nadgradenj
TOZD Transport
TOZD Avtotrgovina – servisi

Počitniška hišica

Traktorji IMT

– proizvodnja in montaža standardnih in razstavljivih bivalnih enot, bungalovov in počitniških hišic

– izdelava specialnih nadgradenj na vseh vrstah vozil, varnostnih traktorskih kabin, strojne usluge

– servisi na tovornih vozilih, traktorjih in kmetijskih strojih

– prodaja traktorjev in kmetijske mehanizacije programa IMT

– prevozi doma in v tujini z lastnim voznim parkom

Prodajalna

Poslovni prostori

salon meblo

MEBLO

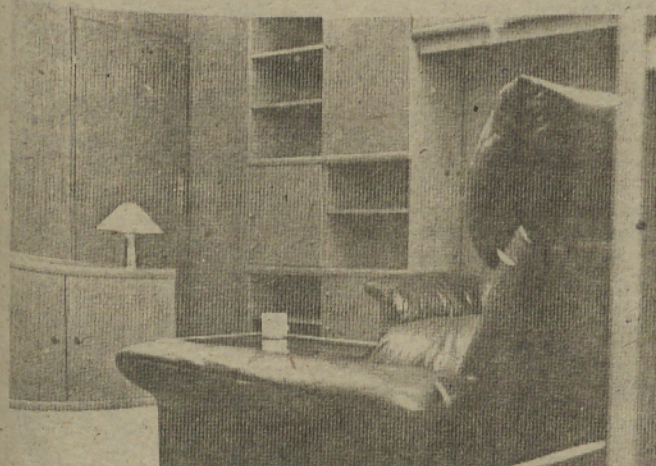
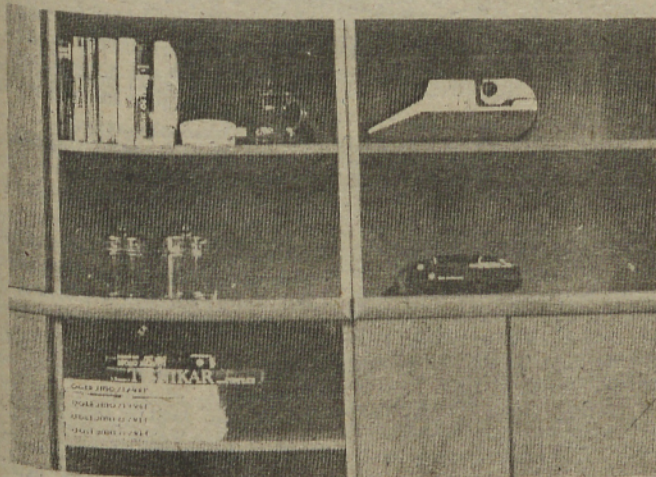
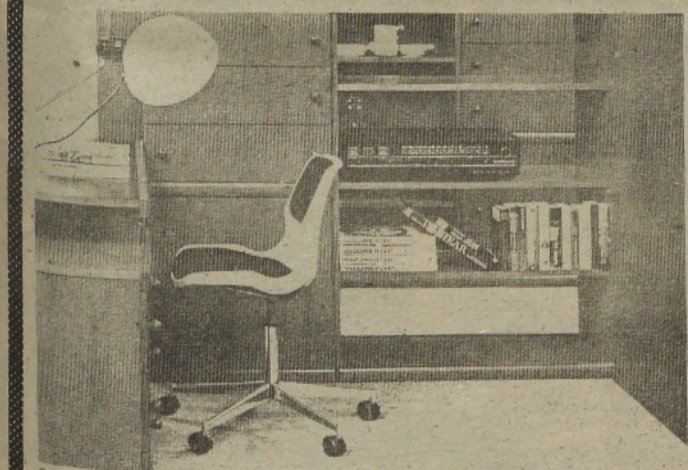
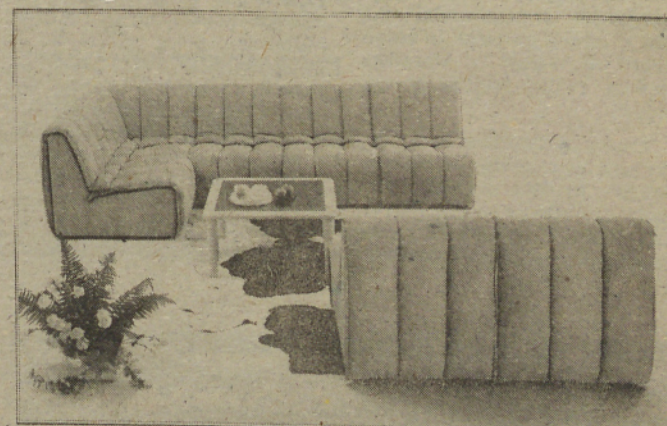
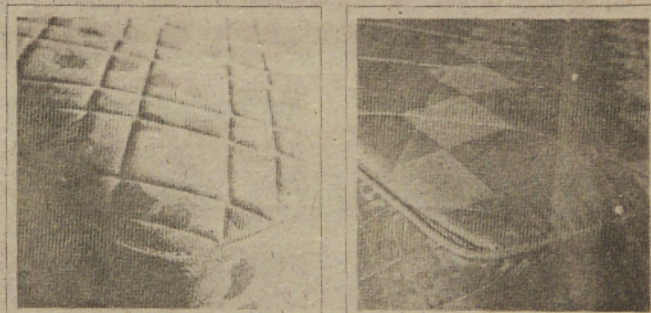
**MARIBOR
CELJE**

Izredna priložnost!

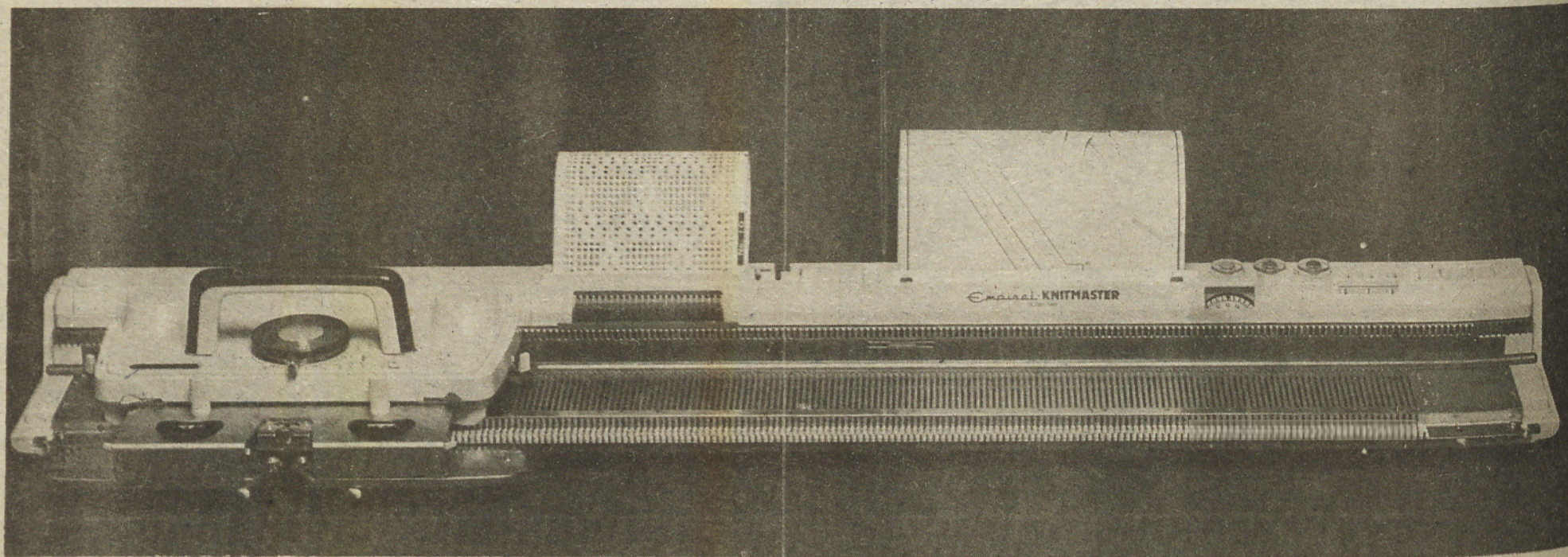
Če nameravate kupovati pohištveno opremo, se zglasite v salonih **MEBLO MARIBOR** ali **CELJE**!

Salon **MEBLO MARIBOR** in **CELJE** vam za nakup proizvodov **MEBLO** z dinarji deviznega porekla nudita 15% posebni popust in oprostitev plačila temeljnega prometnega davka.

Izkoristite izredno priložnost in obiščite salone **MEBLO**!

PLETILNI STROJI ZA VAŠE SPRETNE ROKE!

Po ugodnih cenah vam nudimo pletilne stroje znamke **EMPISAL (Europe) GMBH Köln.**

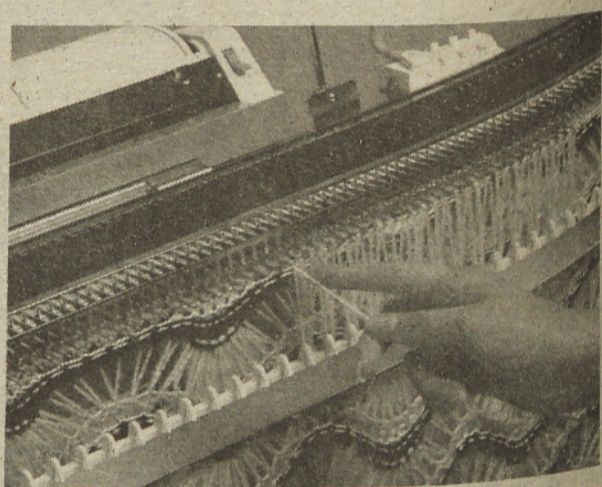
Njihov zastopnik za Jugoslavijo je

emona commerce n. sub. o. Ljubljana
tozd globus izvoz · UVOZ n. sub. o. Ljubljana
61001 Ljubljana, Šmartinska 130, Slovenija, Jugoslavija

Sektor zastopstev

Morebitni kupci lahko pokličejo na telefon:
(061) 441-944 int. 29-01

V MORAVCIH VAM VRAČA ZDRAVJE TERMOMINERALNA VODA SKOZI VSE LETO

● **Kdor je enkrat bival v Moravskih toplicah in je občutil blagodejne učinke tamkajšnje vode, se tja vrača vedno znova.**

Naše največje bogastvo je zdravje. Šele takrat ko zbolimo, spoznamo njegovo neprecenljivo vrednost. Kruta resnica se lahko danes kmaľu spremeni v radost.

Zdravje si je mogoče obnoviti v **MORAVSKIH TOPLICAH!** Tamkajšnja termomineralna voda je doslej prinesla neprecenljivo veselje neštetim obiskovalcem iz domovine in zamejstva. V Moravce so se pripeljali kot težki bolniki. Kapanje v tamkajšnji blagodejni termomineralni vodi jim je zdravje povrnilo. In vedno znova se vračajo v Moravske toplice, v kraj svojega novega rojstva.

Tam sredi umirjene Prekmurske pokrajine, streljaj od Murske Sobote, je naše najmlajše termalno zdravilišče — **MORAVSKE TOPLICE.** Možnosti za izkoriščanje tamkajšnje termomi-

neralne vode v zdravilne namene je veliko in vse še niti niso znane. Strokovnjaki vsako leto odkrivajo nove in nove zdravilne učinke.

V Moravskih toplicah si lahko pozdravite vnetne revmatske bolezni, degenerativni revmatizem, nesklepni revmatizem, stanje po poškodbah in operacijah na lokomotornem sistemu s funkcijsko prizadetostjo in kožne bolezni. Da se vzpostavi funkcionalni red in povrne zdravstveno stanje, pogosto ne zadošča samo kapanje, zato v Moravcih poleg kovanja v termomineralni vodi, kadeh in bazenih uporabljajo še druga naravna sredstva: pravilno prehrano, po potrebi tudi dieto, medicinsko gimnastiko, sistematično gibanje, obsevanja in termoterapijo, ekstenzijo, masažo, relaksacijo in druge načine zdravljenja, ki so se pokazali

uspešni pri klasičnem zdravljenju z zdravili na določeni bolezenski stopnji in po operaciji. V Moravcih zdravijo torej po sodobnih rehabilitacijskih programih, ki jih predpiše zdravnik.

V zdravilišču je stalno zaposlen zdravnik, po potrebi dela tukaj specialist za fizikalno medicino, specialist internist ter sestra dietetičarka. Poleg tega so v zdravilišču zaposleni še medicinske sestre, fizioterapevti, maserji, kopalniški delavci, dietetična kuharica, animator in drugi.

V sklopu ambulant je tudi opremljen laboratorij za preglede krvi in urina, aparat EKG, aparati in pripomočki za urgentno terapijo in sodobno opremljena fizioterapija. Zdravilišče ima 20 kopalnih kabin s kadmi in počivališči, pokrit bazen s termomineralno vodo in velik odprt bazen, opremljen in zavarovan tako, da je možna uporaba tudi v zimskem času. V zdraviliškem kompleksu so še trije odprti bazeni, za poletno uporabo.

V Moravcih je na voljo več kot 800 ležišč, od tega 252 v novem

hotelu TERMAL, ki je visoke B kategorije in je z aklimatiziranimi hodniki povezan z ambulantami, restavracijo, fizioterapijo, pokritim in odprtim bazenom. V neposredni bližini hotela je 150 ležišč v hišicah, zgrajenih v pokrajinskem stilu in v obliki apartmajev. V zdraviliškem kompleksu je tudi sodoben avtokamp z več kot 200 ležišči, poleg tega pa je pri zasebnikih v Moravcih na voljo še kakšnih 120 sodobnih ležišč.

V športnem parku in bližnjem gozdičku so sodobna teniška igrišča, balinišča, strelišča, sprehajalne poti in trimska steza.

V zdravilišču izposojajo tudi kolesa za izlete po bližnji okolici. V njegovi posesti je še ribnik, tako da je mogoče tudi ribolov, v bogatih družbenih loviščih v okolici pa je možen organiziran lov na malo in velika divjad. Poskrbljeno je za izlete v bližnji okolici, kjer je dovolj kulturno zgodovinskih znamenitosti. Pomurje pa je znano po dobri kuhinji, ciganski glasbi in še po marsičem.

KDOR JE ENKRAT BIVAL V MORAVSKIH TOPLICAH IN JE OBČUTIL BLAGODEJNE UČINKE TAMKAJŠNJE VODE, SE TJA VRAČA VEDNO ZNOVA!

POSEBNA UGODNOST ZA GOSTE:

ZIMA — POMLAD V ZDRAVILIŠČU MORAVSKE TOPLICE

Zdravilišče Moravske Toplice (7 km od Murske Sobote) je pripravilo za goste, ki so se odločili, da nas obiščejo v času od novembra 1983 do maja 1984 zanimive pakete storitev po zelo ugodnih cenah.

10 DNEVNO BIVANJE V MORAVSKIH TOPLICAH

Paket zajema:
— 10 x polni penzion v hotelu Termal ali bungalov (B. kat.)
— 2 x pregled pri zdraviliškem zdravniku
— 2 x delna ročna masaža
— 1 x dnevno kovanje v kabini
— 5 x gimnastika v vodi
— vožnja s kolesom za znak „Radenske“
— neomejeno kovanje v bazenih s termomineralno vodo

CENA PAKETA: 9.300,00 din

7 DNEVNO BIVANJE V MORAVSKIH TOPLICAH

Paket zajema:
— 7 x polni penzion v hotelu Termal ali bungalovih (B kat.)

— 1 x pregled pri zdraviliškem zdravniku
— 3 x delna ročna masaža
— 1 x dnevno kovanje v kabini
— 5 x gimnastika v vodi
— neomejeno kovanje v bazenih s termomineralno vodo

CENA PAKETA: 6.970,00 din
Da bi naredili gostom Moravskih Toplic bivanje še prijetnejše, organiziramo izlete po Pomurju z ogledom raznih znamenitosti tega področja.

Obiski:
— vinske kleti z degustacijo priznanih vin tega področja
— znanih mojstrov domače lončarske obrti črne in bele keramike
— znanega slovenskega zdravilišča „Radenske“
— pri priznanem tečaju kavalirij konj in zmagovalcu mnogih državnih in mednarodnih tekmovalij

Vsaki petek in soboto pletna glasba.

INFORMACIJE IN REZERVAČIJE:
Moravske Toplice
69221 Martjanci
Tel.: (069) 72-210, telex 35-275

